

VONDeLing

Digitaal tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 37 – april 2021

Vicariaat Onderwijs
Mechelen-Brussel

COLOFON

VONDeLing

Digitaal tijdschrift (4x/jaar)

Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom Mechelen-Brussel
Frederik De Merodestraat 18,
2800 Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)
info.mb@katholiekonderwijs.vlaanderen
www.vikom.be

Redactie:

Guido François
Jürgen Mettepenningen

Tekst + foto's:

Guido François
Jürgen Mettepenningen
(tenzij anders vermeld)

Verantwoordelijke uitgever:

Jürgen Mettepenningen

INHOUD

WOORD VAN DE BISSCHOPPELIJK AFGEVAARDIGDE	1
Beproefd in hart, privé en op school... en toch!	2
ACTUALIA	3
Werking van het Comité Besturen Mechelen-Brussel januari-maart 2021	3
Stuurgroep preventieadviseurs in het teken van ventilatie	24
Overheidsopdrachten DOKO	32
Omtrent een verklaring van de congregatie voor geloofsleer	35
PERSONALIA	37
Wilfried Neutjens uitgewuifd	37
Een virtuele afscheidsviering van Guido Knops als voorzitter van de scholengemeenschap KSO Regio Mechelen	37

Wil je snel naar het artikel dat je interesseert, klik dan op de titel met Ctrl

WOORD VAN DE BISCHOPPELIJK AFGEVAARDIGDE

BEPROEFD IN HART, PRIVÉ EN OP SCHOOL... EN TOCH!

Het lijkt alsof we de drempel van Stille Zaterdag naar Pasen maar niet over geraken. Soms lijkt het zelfs dat de tijd is blijven stilstaan bij Goede Vrijdag, met het kruis dat onze samenleving te dragen heeft. Na twee golven dreigt de derde nu te komen. Met wisselend gemoed proberen we de situatie te keren. Vol hoop kijken we uit naar het zogeheten rijk van de vrijheid. Het is niet eenvoudig, we worden beproefd in ons hart, in onze privé en op school.

We zijn het beu maar moeten er door. De natuur gaat ons daarbij helpen. Dagen worden gevoeliger langer, waardoor de zon meer tijd krijgt om ons troost en licht te geven. Bomen gaan bladeren krijgen en bloemen bloeien. Het wordt warmer. Het gaat ons meer dan anders deugd doen. Is het niet opmerkelijk hoezeer we verweven zijn met de natuur?

Het evangelie houdt ons dezelfde hoopvolle boodschap voor: het leven wint. De Goede Week eindigt niet op vrijdag of op zaterdag, maar op zondag: Pasen! We krijgen zo een tegendraads geluid te horen: de Alleluia-gezangen die samenhangen met de blijheid van het verrijzenisgeloof. Tegendraads is dat zeker in een tijd waar stijgende cijfers en verstrengde coronamaatregelen de toon voeren. Maar het gezang kan onze blik omhoog, voor ons uit en om ons heen richten. Pasen geeft hoop, moed en kracht.

Beste collega's, er was gezegd dat het een marathon zou zijn, het blijkt effectief een marathon te zijn. En toch... Niemand van ons staat alleen en we staan al waar we staan in de run. Laat ons elkaar verder steunen op de weg naar het moment waar we vrij van coronazorgen het glas kunnen heffen met elkaar. In tussentijd dient zich de Paasvakantie aan. Die geeft tijd voor broodnodige rust en ontspanning. Ik wens u die toe, met enorm veel waardering voor alles wat u doet en betekent voor ons onderwijs, uw school en allen die er werkzaam zijn en les volgen! Zalig Paasfeest.

Jürgen Mettepenningen
Bischoppelijk afgevaardigde Onderwijs

ACTUALIA

WERKING VAN HET COMITÉ BESTUREN MECHELEN-BRUSSEL JANUARI-MAART 2021

Via deze rubriek willen we u op de hoogte houden van de werking van het Comité Besturen tijdens de afgelopen maanden. Het COBES Mechelen-Brussel is een verkozen delegatie van schoolbestuurders uit verschillende regio's van het aartsbisdom. Het komt een tiental keer per jaar samen om actuele en andere thema's te bespreken en desgevallend initiatieven te nemen om aan schoolbestuurders de kans te geven hun mening te geven over wat er zeilt en zeilt in het katholiek onderwijs in het eigen bisdom en Vlaanderenbreed.

Open COBES-vergadering 25 januari 2021

Begin januari 2021 viel de gewone COBES-vergadering weg omdat er op dat moment weinig dringende agendapunten te bespreken waren. Er was trouwens al een *Open COBES-vergadering* gepland op 25 januari 2021, dat is een vergadering die ruimer opengesteld wordt voor alle schoolbestuurders katholiek onderwijs uit het bisdom, zoals er in juni 2020 al een had plaatsgevonden. Die was toen voor het eerst, omwille van de coronamaatregelen, digitaal en dat was ruim een half jaar later opnieuw het geval, omwille van de onmogelijkheid fysiek samen te komen met een grote groep.

Digitale Open COBES-vergadering 25 januari 2021 – eerste van de twee schermen deelnemers.

Vooraf hadden we naar alle schoolbestuurders ter voorbereiding een nota gestuurd over het hoofdthema dat in de Open COBES-vergadering behandeld zou worden: het dalend marktaandeel van het katholiek onderwijs. Rond dat thema konden bestuurders al reacties insturen: oorzaken die ze zelf in hun omgeving zagen en mogelijke oplossingen. We ontvingen vooraf een zestal reacties.

Er waren 46 deelnemers, wat gezien de omstandigheden geen slechte score is. De agenda bevatte, naast het hoofdthema, best wat interessante actualia. Na de verwelkoming door **Jürgen Mettepenningen**, Bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs, nam **Lieven Boeve** (foto links), directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, het woord over **actuele dossiers**. In eerste instantie de stand van zaken van de **nieuwe eindtermen voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs**. Hij begon met het basisonderwijs, waarbij hij de hoop uitsprak dat het concept van *Zin in leren! Zin in leven!*, het leerplan dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen al volop geïmplementeerd heeft, behouden kon blijven en dat er slechts

één set eindtermen voor het basisonderwijs (met een doorlopende leerlijn) uitgewerkt zou worden op populatieniveau. Die eindtermen zouden meteen ook als ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs moeten kunnen dienen. Het zou moeten gaan over een set van sobere en evalueerbare minimumdoelen, zodat het basisonderwijs niet in dezelfde val als het secundair zou trappen, waar de hoeveelheid eindtermen de toegemeten onderwijstijd ruimschoots overstijgt en weinig of geen eigen accenten van de leraar of het pedagogisch project meer toelaat. Om die reden wenst Katholiek Onderwijs Vlaanderen slechts één ontwikkelcommissie, eventueel met subcommissies. Na verzet bij de minister zijn de werkzaamheden in het basisonderwijs opgeschort tot na de krokusvakantie. Met een nieuwe nota van minister Weyts werd Ann Verreth, voorzitter van de VLOR, aangesteld als procesbegeleider om via bilaterale gesprekken te pogen tot nieuwe overkoepelende afspraken te komen.

Voor het secundair onderwijs presenteerde Lieven Boeve een politieke tijdlijn. Toen al was duidelijk dat de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State, dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen op vele vlakken gelijk gaf, niet gevolgd had. Indien het bijna ongewijzigd door het Vlaams Parlement zou worden goedgekeurd, zou de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen zich op 4 februari beraden over verdere stappen naar het Grondwettelijk Hof.

Op de Open COBES-vergadering ging Lieven Boeve nog eens in op de bezwaren tegen de nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad secundair onderwijs. De Raad van State had in zijn advies van 20 november 2020 terecht opgemerkt dat de subsidiëring van de overheid dient om de vrijheid van onderwijs mogelijk te maken en dat die vrijheid beknot wordt als honderd procent van de onderwijstijd besteed moet worden aan de eindtermen. Die moeten te allen tijde minimumdoelen zijn en de school moet nog voldoende tijd overhouden (idealiter minimum dertig procent) om de doelstellingen van haar eigen pedagogisch project te realiseren via de eigen accenten die de leraren moeten kunnen blijven leggen. De overheid mag niet zo sturend optreden en dient onderwijsverstrekkers te bevragen over de wijze waarop ze van de vrijheid van onderwijs gebruik willen maken, zo poneerde ook de Raad van State en ook het VLOR-advies ging in die richting. Boeve pleitte dus voor een grondige versobering van de voorliggende eindtermen en een overgangsregeling. Katholiek Onderwijs Vlaanderen kon in elk geval kwaliteitsvolle en toekomstgerichte leerplannen garanderen die aansluiten bij de eerste graad en inhoudelijk invulling geven aan de nieuwe structuur. Er zijn ook professionaliseringstrajecten vanuit

de pedagogische begeleiding. De directeurs, bestuurders en personeelsleden van het katholiek secundair onderwijs werden door de netwerkorganisatie steeds op de hoogte gehouden via 'eindtermenkranten', waarvan recent een vierde editie verscheen. Boeve hoopte op voldoende steun van schoolbesturen als er naar het Grondwettelijk Hof gestapt diende te worden. Intussen weten we dat dat scenario zich effectief voltrokken heeft. De netwerkorganisatie werd daarin gesteund door op dat moment een vijftigtal schoolbesturen en intussen al meer dan honderd.

Een ander thema dat Lieven Boeve voorstelde was de **evaluatie en versnelling van de vaste benoeming**. Na sociaal overleg werden de principes ervan toegelicht op de inforonde van oktober. Er zou een nieuwe inforonde komen als de modaliteiten verder uitgewerkt zijn. De versnelling van de vaste benoeming is een creatieve maatregel om te besparen, maar volgens de minister leidt die ook tot herwaardering van het lerarenberoep. De maatregel zou ook gekoppeld worden aan de evaluatieprocedure. De minister engageert zich om de gesprekken over het competentieprofiel voor schoolleiders en de daaropvolgende professionaliseringsinitiatieven versneld op te starten en de beleidsondersteuning voor schoolleiders basisonderwijs te versterken. Voorts wil hij verder investeren in aanvangsbegeleiding en een constructief HR-beleid in onderwijs. In samenspraak met de sociale partners wil de minister ook werken aan een oplossing voor personeelsleden met psychische problematieken. Intussen is er eind februari 2021 een overeenkomst bereikt over de versnelling van de vaste benoeming.

Een volgend thema was '**Centrale examens of GGG-toetsen**', dat wil zeggen Gestandaardiseerde, Genormeerde, Gevalideerde en net- en koepeloverschrijdende toetsen. Het gaat over centrale toetsen wiskunde en Nederlands voor het basis- en secundair onderwijs. Elke leerling zou in zijn schoolloopbaan vier keer getest worden: in het vierde en zesde leerjaar basisonderwijs en in het tweede en zesde jaar secundair onderwijs. Het doel is de leerwinst te meten. Momenteel wordt er een haalbaarheidsstudie uitgevoerd. De planning is gelinkt aan de vernieuwing van de eindtermen. Voor de eerste graad secundair onderwijs zou de eerste toets er komen in de lente van 2023 en voor de tweede en derde graad in het schooljaar 2026-2027. Voor het basisonderwijs is de timing nog niet zeker. De implementatie van de eindtermen is gepland in het schooljaar 2022-2023 en de eerste toets in het schooljaar daarop.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen zetelt in de stuurgroep daarvoor en kiest duidelijk niet voor centrale examens, maar voor gestandaardiseerde toetsen. Het is beducht voor de vrijheid van onderwijs die in het gedrang komt, indien ze gekoppeld is aan te stringente eindtermen en niet (ook) gebaseerd op leerplannen. Valkuilen zijn onder andere het civiele effect voor individuele leerlingen, los van klassenraden, de publieke vergelijking van scholen bij de openbaarheid van gegevens, de verenging van het curriculum (teaching to the test) en de beperking van de rol van de pedagogische begeleiding tot het remediëren van scholen.

Voor het thema over de **CAO XII** verwees Boeve naar het memorandum van Katholiek Onderwijs Vlaanderen met betrekking tot het schoolleiderschap. Directeurs zouden meer ruimte voor lokaal personeelsbeleid moeten krijgen op basis van hun lokale behoeften en hun eigen project. Dus minder kleuring van omkadering, meer middelen en meer mogelijke ambten, de mogelijkheid om te affecteren aan het schoolbestuur en de omschrijving van de opdracht van leraren in een jaaropdracht met ruimte voor een bredere inzetbaarheid op basis van competenties en loopbaandifferentiatie. Wat het schoolleiderschap betreft moet de mogelijkheid gecreëerd worden om directieteams uit te bouwen, aanstellingsvoorwaarden te verruimen en directeurs correct te verlonen, zodat ze na een tijd niet minder verdienen dan personeelsleden aan wie ze leiding geven.

Vervolgens ging het over de **relanceplannen 'Vlaamse veerkracht'**, door de Vlaamse Regering de *'remuntada'* genoemd. Voor het beleidsdomein onderwijs gaat het om het investeren in onderwijskwaliteit, levenslang leren en een upgrade van het hoger onderwijs. Voor de onderwijskwaliteit gaat het om een investering van 375 miljoen euro in geplande digitale versnelling. Dat houdt in: een sterk ICT-beleid, degelijke ICT-infrastructuur, ICT- en digitale vaardigheden in lerarenopleidingen en het voorzien van de nodige digitale leermiddelen en leeromgevingen. De focus op de meest kwetsbare leerlingen zou een investering vergen van 90 miljoen euro, zowel socio-economisch als op het vlak van specifieke onderwijsbehoeften. Voorts zou de overheid blijvend inzetten op de zomerscholen voor leerlingen met een taalachterstand en directeurs en leraren rechtstreeks versterken.

Een investering van 60 miljoen euro in levenslang leren zou ten goede komen van het volwassenenonderwijs en nog eens zo'n bedrag wordt gereserveerd voor een upgrade van het hoger onderwijs in de richting van blended learning, met name de mix tussen het fysieke contactonderwijs en het digitale aanbod. De overheid wil de innovatieve portefeuille en het aanbod van hoger onderwijs nog beter laten inspelen op de (toekomstige) noden van de arbeidsmarkt en de instellingen stimuleren om de eigen onderwijsorganisatie onder de loep te nemen. Het een en ander vraagt verdere concretisering.

De **inspectie** onderwijs krijgt een **'financiële radar'**, een instrument om na te gaan of de school de middelen goed besteedt. Het zal in werking treden als er knipperlichten zijn over kwaliteit. De overheid mag echter niet ingrijpen op de vrijheid van onderwijs. De school moet zelf nog kunnen bepalen waaraan ze haar middelen besteedt.

Er was nog geen nieuws over het **leersteundecreet**, dat het M-decreet zou vervangen. Wel zouden de ondersteuningsnetwerken voor 2021-2022 verlengd worden en zou de begeleiding van de zorgniveaus

0 en 1 opgestart worden. Ook over het kwaliteitsdecreet en de besparingen op de pedagogische begeleiding was er nog geen nieuws.

In verband met de **corona-pandemie** waren er nog maatregelen te verwachten. Er werd geen rekening gehouden met de vraag om buitenschoolse opvang en activiteiten te verbieden omwille van vermenigving van klasbubbels. Kinderen blijken zelf besmettelijker te zijn. De maatschappelijke focus ligt op leerachterstand. Recent onderzoek van professor De Witte van de KU Leuven toont aan dat de resultaten van leerlingen voor scholen die langer dicht zijn gebleven slechter zijn, vooral voor Nederlands.

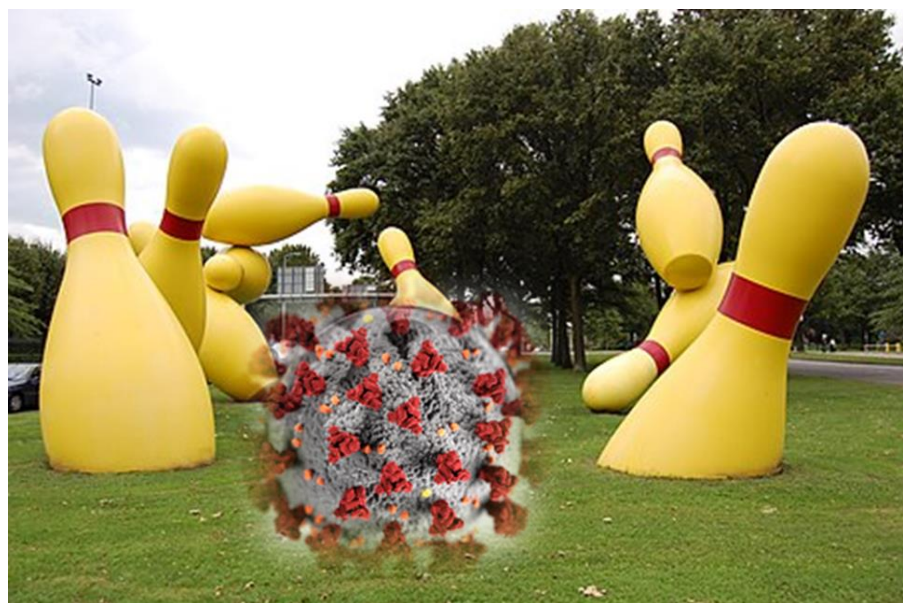
Tot slot gaf Lieven Boeve nog wat toelichting bij de **stand van zaken van het kerntakendebat**, waarbij Katholiek Onderwijs Vlaanderen naar zijn leden wil verduidelijken voor welke dienstverlening zij een beroep kunnen doen op de netwerkorganisatie. Het proces van het kerntakendebat is gestart in het schooljaar 2018-2019 met een bevraging en focusgesprekken. Daaruit zijn principes voortgevloeid voor een toekomstig organisatiemodel en een operationeel kader. Na goedkeuring door de raad van bestuur op 3 september 2020 zijn de voorstellen verder geconcretiseerd in projecten, algemene en bijzondere. Zo zijn er projectgroepen en resonansgroepen georganiseerd rond onder andere de pedagogische begeleiding, planning en DPCC, communicatie en ICT en de Academie. De communicatie over de resultaten wordt verwacht tegen juni 2021.

De uiteenzetting van Lieven Boeve had meer tijd in beslag genomen dan voorzien, maar ter wille van de interactie kregen de deelnemers de kans nog wat vragen te stellen.

“Waarom noemt u de nieuwe opdracht van de inspectie een aanval op de vrijheid van onderwijs? De overheid heeft toch het recht te controleren of de scholen de overheidsmiddelen goed besteden?”, zo wilde een bestuurder weten. Zo’n controle zou bovenop de zakelijke controle komen die het Agentschap van de Onderwijsdiensten al doorvoert, terwijl de inspectie normaal gezien alleen pedagogische controle uitoefent. Het zou kunnen leiden tot een verdere kleuring van de middelen.

Nieuws uit de pedagogische begeleiding

Toen was het de beurt aan Peter Op ’t Eynde, regiodirecteur van de pedagogische begeleiding, die zijn inbreng onder de titel plaatste van **‘pedagogische begeleiding in coronatijden!’**. De pandemie kwam als een hond in een kegelspel het programma door elkaar gooien, ook bij de pedagogische begeleiding (PB). En de uitdagingen waren al groot. De PB zet prioritair in op ‘scholen dichtbij houden en met hen SAMEN werken’ en op ‘Pro-actief werken en communicatie’.

De pedagogisch begeleiders houden zowel live als digitaal contact met scholen en bouwen het werken op afstand gericht in, ze vertrekken vanuit de noden van directies en leraren en spelen kort op de bal. Ze gebruiken netwerken als instrument om noden te achterhalen en eraan te werken, denken vooruit op korte termijn en hanteren professionele communicatietools en methodes.

Thema's in de kijker zijn:

- Kwaliteitsontwikkeling
- Aanvangsbegeleiding van mentoren, leraren en directeurs
- Omgaan met moeilijk gedrag (basiszorg)
- Leerplanimplementatie ZILL
- Modernisering secundair onderwijs
- Blended leren en professionaliseren

Peter Op 't Eynde lichtte toe wat men mocht verwachten van de pedagogische begeleiding in de periode 2021 tot 2024. Van een zesjarig plan was de PB overgestapt naar een driejarig plan. De PB streeft naar een optimaal evenwicht tussen schoolnabije en Vlaanderenbrede werking, wat duidelijker zal worden na het kerntakendebat. De PB probeert wendbaar en vraaggericht te werken in een veranderende en vijandige context en wil naar buiten treden als een krachtig netwerk als voorwaarde voor kwaliteit.

De toelichting van de regiodirecteur lokte nog een paar vragen uit.

De foto's op deze en vorige bladzijde zijn afkomstig van de pedagogische begeleiding.

Hoe zit het met de interne professionalisering in een context waarin thema's verschuiven? Moeten die niet gekoppeld worden aan mandaten van bepaalde duur? Hoe houden ze hun expertise en competenties actueel en scherp? Heel wat van de begeleiders hebben tijdelijke mandaten. We moeten nadenken over het profiel van begeleiders dat we in de toekomst nodig zullen hebben. Voor bepaalde vakdomeinen moeten we Vlaanderenbreed kijken wie de nodige expertise heeft. We moeten meer naar samenwerking gaan. Daarnaast is het belangrijk om ook een stabiele sokkel van begeleiders te hebben.

Hoe zie je de professionalisering via het CVA (Centrum voor Andragogiek) en de Profsopleiding in de toekomst? Daarover vinden er gesprekken plaats met het CVA.

Het dalend marktaandeel van het katholiek onderwijs

Moderator Jürgen Mettepenningen moest tot zijn spijt vaststellen dat de vorige thema's al zoveel tijd hadden opgeslorpt dat er weinig tijd overbleef voor het hoofdthema van de avond. Daarom gaf hij de bestuurders die een reactie op mail hadden gezet meteen de gelegenheid hun vaststellingen en mogelijke remedies toe te lichten. We illustreren de problematiek met een tabel en vatten de reacties hieronder even kort samen:

Totaal aantal leerlingen: procentueel per onderwijskoepel per schooljaar van 2008 tot 2020

Koepel	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
GO!	15,50	15,70	15,84	15,96	16,13	16,37	16,73	17,02	17,24	17,52	17,74	18,00
KOVI.	66,60	66,37	66,09	65,82	65,55	65,29	64,99	64,57	64,50	64,05	63,81	63,49
OVSG	15,25	15,25	15,40	15,58	15,67	15,65	15,55	15,56	15,62	15,62	15,53	15,54
Andere	2,65	2,68	2,67	2,64	2,65	2,69	2,73	2,85	2,64	2,81	2,92	2,97
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Mogelijke oorzaken van het dalend marktaandeel van het katholiek onderwijs:

- Heel wat administratie in scholen gaat ten koste van lestijd.
- Hoe we over onze eigenheid of identiteit communiceren bepaalt mee de perceptie waarmee ouders een school zoeken voor hun kind. Heeft men onderzocht hoe het label 'Katholieke dialoogschool' mee de schoolkeuze beïnvloedt? Achtergrond van deze vraag: zou het kunnen dat de term 'katholiek' ouders in hun zoektocht eerder afremt of afschrikt? Is het niet opportuun in de communicatie het begrip 'diversiteit' als speerpunt sterker te beklemtonen en daarbinnen de 'katholieke dialoogschool' te situeren? Een andere suggestie is eerder de term 'christelijk' dan 'katholiek' te gebruiken in de identiteit van de scholen omdat dit meer verwijst naar het inhoudelijke dan naar het institutionele.
- De verminderde invloed van religie. Katholieke scholen differentiëren of onderscheiden zich ook niet meer van bijvoorbeeld gemeentescholen wat godsdienstleer betreft. Ze benadrukken misschien te weinig het katholieke karakter van de school.
- Katholieke scholen zitten met verouderde infrastructuur, hebben te weinig werkingsmiddelen en veel te beperkte ondersteuning op logistiek en infrastructureel gebied.
- Tijd en middelen ontbreken voor goede kwalitatieve communicatie en uitstraling.
- Het proces van Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting (BOS) vergt momenteel veel inspanningen van directies en bestuursleden, maar effecten blijven misschien te lang uit.
- De macht van uitgeverijen, die nieuwe leermethodes ontwikkelen en lanceren; na implementatie wordt de kostprijs per kind aangerekend. Daar is geen optimalisatie van middelen, wel een jaarlijks terugkerende kost.
- Om tot echte verklaringen te komen is een meer diepgaand en kwalitatief onderzoek nodig. Terecht worden in het onderzoek een aantal verklaringen in vragende vorm geplaatst omdat oorzakelijke verbanden niet te leggen zijn binnen het onderzoek. Andere mogelijke verklaringen die ook wij in vragende vorm stellen zijn:
  - Wat is het effect van het inschrijvingsbeleid en het centraal aanmeldingssysteem?
  - Wat is het effect van de verschillen van infrastructurele subsidiering tussen de netten?
  - Wat is het effect van de veranderende strategie van het OVSG om overdracht van gemeentescholen naar het vrij onderwijs niet meer toe te staan?
- Wat de secularisering als een mogelijke verklaring betreft, is een meer diepgaande onderbouwing nodig. Immers, indien de daling in het katholiek onderwijs te wijten is aan een hogere instroom van islam-kinderen en jongeren in het GO!-onderwijs, dan is de verklaring niet te zoeken in de secularisering van de maatschappij, maar eerder in de zoektocht van (een deel van) de maatschappij naar meer en andere levensbeschouwingen.

Tek. Joris Snaet
Thomas-weBSITE

- In een bepaalde regio ondervinden de periferescholen niet de nadelen van een dalend marktaandeel in tegenstelling tot het katholiek onderwijs in de stad, dat meer in concurrentie treedt met het officieel onderwijs.
- Misschien worden de allochtone leerlingen meer aangetrokken door het GO!
- Het in het artikel 'daling van het marktaandeel van het KO' aangehaalde argument van programmatie/DPCC gaat voor onze regio niet op: de scholengemeenschap heeft een goed akkoord bereikt over programmatie.

Tweede scherm deelnemers aan de Open COBES-vergadering 25 januari 2021

Mogelijke remedies:

- Inspelen op kwaliteit en hogere eisen durven stellen aan kennis, normen en waarden.
- Laat concurrentie tussen katholieke scholen opnieuw deels meespelen - het kan niet dat in expansieplannen het ene schoolbestuur het andere tegenwerkt uit 'eigenbelang'.
- Bied binnen het Katholieke net alternatieve 'methodescholen' aan - ook dat kan vernieuwend werken.
- Bied een totaaloplossing aan, ook voor naschoolse activiteiten, zodat scholen echte jongerengemeenschappen worden.
- De fundamentele en strategische vraag die we ons moeten stellen is of we met het Katholiek Onderwijs Vlaanderen willen kiezen voor kwantiteit of is kwaliteit belangrijker? In Vlaanderen staan we met het Katholiek Onderwijs kwantitatief heel hoog en kwalitatief worden we gewaardeerd. We kunnen echter niet stellen dat enkel het Katholiek Onderwijs kwaliteit biedt. Het uitgebreid onderzoek zou op basis van een aantal goed geformuleerde vragen op zoek moeten gaan naar de triggers in het Katholiek Onderwijs Vlaanderen die het verschil maken, de kansen die we laten liggen, de rol die we met ons pedagogisch project willen opnemen.
- We zien deze nota als een vertrekpunt voor een meer diepgaande academische studie, een integrale studie die niet enkel focust op de klassieke verklaringen zoals de programmatie en de secularisering. Een verbreding van de gegevens naar de regionale context is hierbij belangrijk om verschillen in regio's te kunnen analyseren. Clustering van de cijfers op het niveau van de scholengemeenschappen is aangewezen.
- Ook het sociologisch perspectief is hierbij van belang. Zowel het denken rond diversiteit als het inclusief denken moet deel uitmaken van dit sociologisch perspectief.

- De achterliggende vragen die dit onderzoek opwerpt gaan tot de kern van het katholiek onderwijs in Vlaanderen: welke rol willen we in de toekomst opnemen met het pedagogisch project van Katholiek Onderwijs Vlaanderen?
- Kijken naar best practices. Misschien is er een verband tussen het aanstellen van een allochtone directeur en het aantrekken van meer leerlingen van allochtone herkomst. Hebben onze scholen onderwijzend en ondersteunend personeel dat een weerspiegeling is van de samenleving waaruit ze hun leerlingen betrekken?
- De grote kracht van het katholiek onderwijs is de rijke diversiteit van de verschillende scholen. Het is juist met diversiteit dat we in staat zullen zijn succesvolle formules te ontdekken en te implementeren.
- Een religieus geïnspireerde school kan juist aantrekkelijk zijn voor allochtonen. Moet er niet worden nagedacht om godsdienstonderwijs ook uit te breiden naar andere godsdiensten?
- Kunnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de bisdommen met elkaar in overleg gaan om een perspectief te bieden aan de scholen die niet kunnen terugvallen op de steun van een congregatie?

De tijd ontbrak om over deze reacties vragen te stellen of bijkomende suggesties te verwoorden. Wat ingebracht werd, werd hoe dan ook bezorgd aan het beleidsteam van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De Bisschoppelijk afgevaardigde kondigde aan dat er misschien later op het schooljaar nog een Open COBES-vergadering kon volgen over de evoluties in de pedagogische begeleiding. Ook de traditie van jaarvergaderingen blijft overeind, al is het gemakkelijker die te organiseren op een fysieke manier, omdat het COBES ook de netwerking belangrijk vindt en dat is digitaal moeilijk of

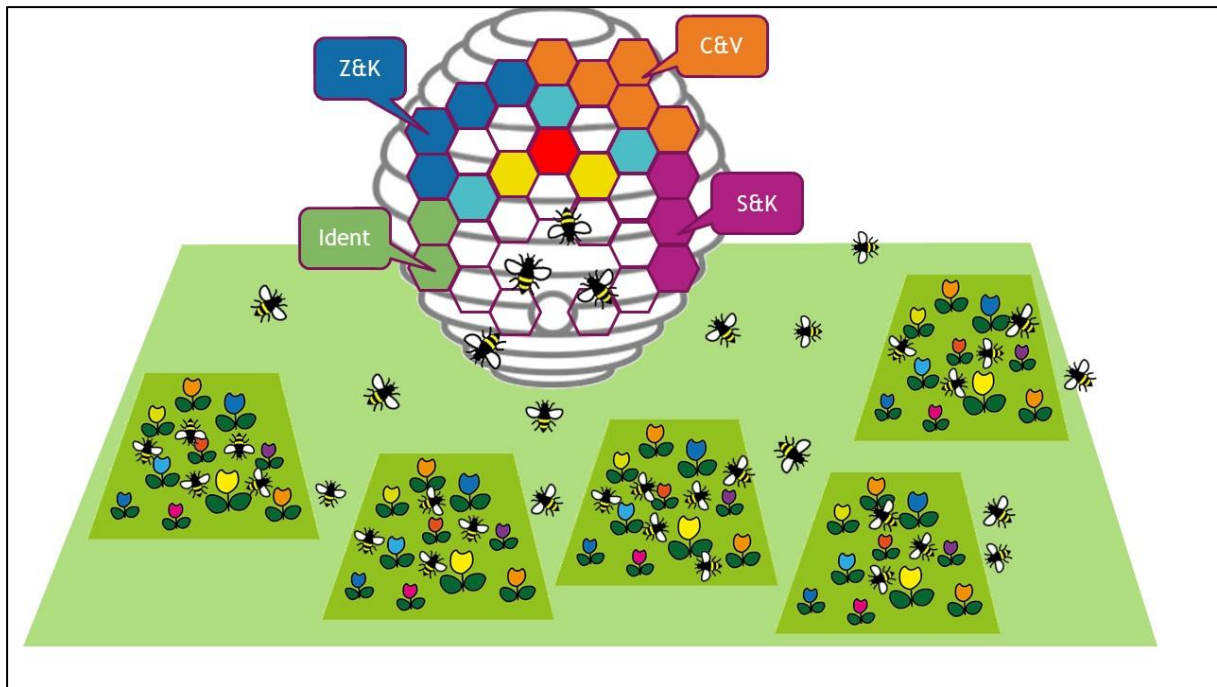
niet te realiseren. Het is ook de bedoeling geregeld verslag uit te brengen over de werking van het COBES, via het tijdschrift VONDeling. Binnenkort zal er op de nieuwe PRO-website van Katholiek Onderwijs Vlaanderen per regio een sharepoint komen waar bestuurders specifiek nieuws van hun regio kunnen vinden.

COBES-vergadering 3 februari 2021

Toekomstige werking pedagogische begeleiding

Voorafgaand aan de gewone agenda van het COBES kreeg Peter Op 't Eynde de kans om gedurende een uur de toekomstige werking van de clusterregio en het nieuwe operationele kader van de pedagogische begeleiding voor te stellen, een kader dat de dag nadien aan de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen zou worden voorgelegd.

De regiodirecteur herhaalde eerst de thema's die vandaag in de kijker staan: kwaliteitsontwikkeling, aanvangsbegeleiding, omgaan met moeilijk gedrag, leerplanimplementatie ZILL, modernisering van het secundair onderwijs en blended leren en professionaliseren. Voor nagenoeg alle thema's is er expertise in de regio. Voor blended leren en professionaliseren is er groeipotentieel, leerachterstand en welbevinden zijn thema's die in de coronacrisis veel aandacht krijgen, leerplannen en modernisering zijn dominant in het secundair onderwijs. Heel belangrijk is communicatie. De status-quo die er nu heerst inzake de besparingen kan de onrust rond de interne organisatie niet wegnemen. We komen wat dat laatste betreft in de cruciale fase: het kerntakendebat wordt stilaan afgerond en tegen Pasen willen de begeleiders weten waar ze aan toe zijn.

Illustratie pedagogische begeleiding: een bloemenveld met bijenkorven verspreid over de vijf regio's in Vlaanderen.

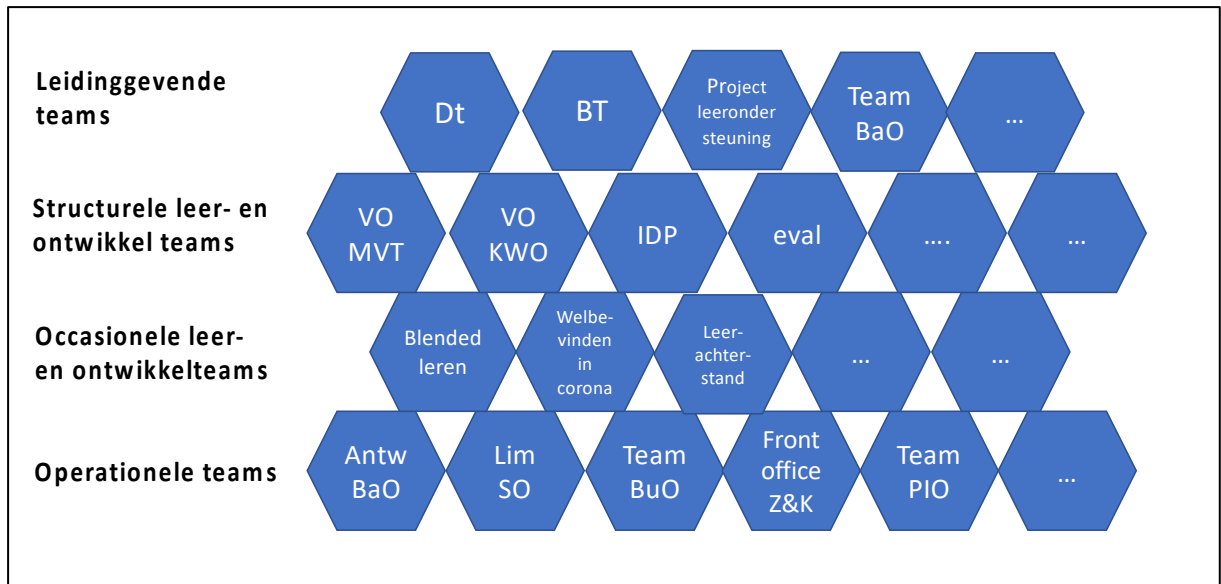
Organiseren is in de ogen van Peter Op 't Eynde het managen van tegenstellingen zoals 'Vlaanderen-breed versus regionaal', 'sterke aansturing versus autonomie', 'verticale versus horizontale organisatiestructuur', 'het uitgaan van opdrachten versus het uitgaan van noden' en 'betalend tegenover niet-betalend'. Het voorstel is om naar een fluïde organisatie van teams te gaan: een clusterwerking volgens een matrixstructuur, met leidinggevende teams, structurele leer- en ontwikkelteams, occasionele leer- en ontwikkelteams en operationele teams. De regiodirecteur, die binnenkort zal functioneren als clusterverantwoordelijke, gebruikte vervolgens het beeld van een bloemenveld met bijenkorven om de Vlaanderen-brede (samen)werking te illustreren. De bijen zijn de pedagogische begeleiders uit de diverse teams die zich kunnen verspreiden over het Vlaanderenbrede veld en aan onderlinge kruisbestuiving kunnen doen.

De uitdagingen zijn groot: continuïteit garanderen in verandering en structuurverandering gebruiken voor een cultuurverandering. De thema's voor de toekomst had Peter al toegelicht op de Open COBES-vergadering (zie hierboven).

Hierbij de reacties van de COBES-leden:

- Werd er rekening gehouden met de aandachtspunten uit het TIMSS onderzoek¹, dat de achteruitgang van het Vlaams onderwijs aantoonde voor wiskunde en wetenschappen? Inderdaad, er werden ook actieplannen opgesteld.
- Het is jammer dat de recente communicatie van onze netwerkorganisatie, waarbij erkend werd dat er leerachterstand is, niet gekoppeld werd aan een suggestie van concreet beleid.
- Er is voor Katholiek Onderwijs Vlaanderen als organisatie nog ruimte om te groeien inzake communicatie en communicatiebeleid. Zeker sociale media worden op dit moment nog niet optimaal gebruikt, waardoor we een deel van ons doelpubliek niet bereiken.

¹ TIMSS staat voor Trends in International Mathematics and Science Study

- Vijf VTE (Voltijds equivalenten) voor ICT-ondersteuning zullen vooral focussen op het ontwikkelen van platformen waardoor we onze dienstverlening naar de scholen kunnen verbeteren (bijvoorbeeld leerplannen). Sociale media/communicatieprofielen zullen in deze VTE niet aangenomen worden.
- Routine is moeilijker te bereiken in afstandslernen, niet ieder kind kan ‘van nature’ een bepaalde routine in afstandslernen aanhouden. Er zijn verschillende goede softwarepakketten beschikbaar, maar leerlingen dienen daarin ondersteund te worden.
- Begeleiders die gekoppeld zijn aan besturen die gebruik maken van hun trekkingsrechten zullen samenwerken met begeleiders die niet aan bepaalde besturen gekoppeld zijn in de Vlaanderenbrede geïntegreerde teams. Het verschil zal dus enkel zitten in de scholen waarvoor ze begeleiding verzorgen.
- Scholen kunnen input geven voor het nieuwe begeleidingsplan via de multidisciplinaire teams die onderaan staan in het nieuwe organisatiemodel.
- De modernisering van het secundair onderwijs zorgt voor een spanningsveld tussen de (specifieke) bekwaamheidsbewijzen van leraren en de werking van de reffectatiecommissie.
- De bezorgdheid wordt geuit dat de nieuwe organisatiestructuur ook een andere manier van (samen)werken zal vereisen. Het project ‘profielen’ gaat na welke specifieke profielen, organisatiekenmerken en vorming er nodig zijn om de nieuwe organisatiestructuur vorm te geven.

Evaluatie Open COBES-vergadering 25 januari 2021

De COBES-leden blikten even terug op de Open COBES-vergadering van 25 januari 2021 en stelden ook vast, zoals hierboven al aangegeven, dat de – trouwens zeer gewaardeerde - infosessies van Lieven Boeve en Peter Op ’t Eynde in de tijd uitgelopen waren, waardoor het laatste punt over het marktaandeel onvoldoende aan bod is kunnen komen. Daarom moesten we de doelstellingen van zo’n Open COBES-vergadering in vraag durven stellen: die zou gericht moeten zijn op interactie, informatiesessies passen daardoor minder in het concept. Het aantal onderwerpen dient beperkt te worden, bij voorkeur één. Informatieve sessies organiseren kan op andere momenten.

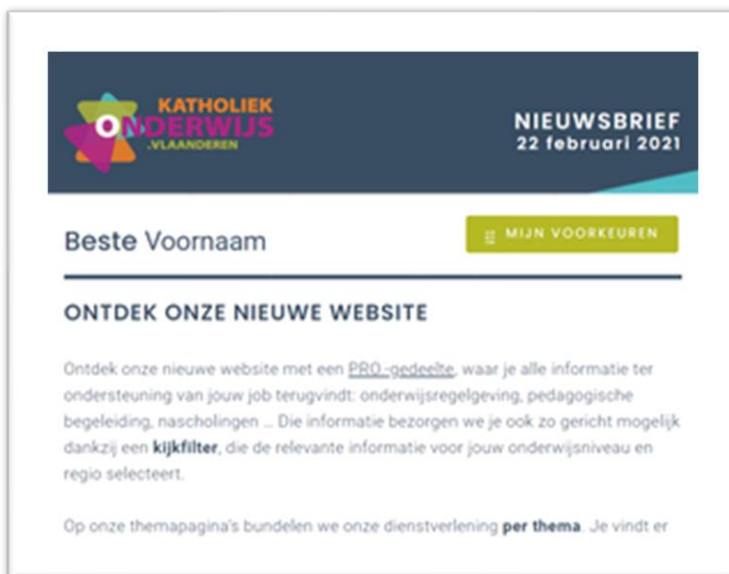
Is een Powerpoint-presentatie (PPT) aflezen tijdens een Zoomsessie de meest aangewezen werkvorm? Als organisator moeten we aan de sprekers durven vragen om presentaties op voorhand te bezorgen en misschien zelfs in te spreken. Dan kunnen de deelnemers zich voorbereiden en kunnen op de vergadering concrete vragen of casussen aan bod komen.

De suggestie werd geopperd om meer aandacht te hebben voor de actualiteit en minder voor de (politieke) weg om tot een beslissing te komen, omdat actualiteit net wel uitnodigt tot debat en interactie. Het is ook goed aan deelnemers te vragen om opmerkingen op voorhand door te geven, zodat die gekoppeld kunnen worden aan een aantal thema's en de vergadering beter gestructureerd is.

Jürgen Mettepenningen besloot uit de evaluatie dat we een Open COBES-vergadering voortaan aanpakken met een beperkt aantal thema's, zo mogelijk met vooraf bezorgde nota's of presentaties. Zo er vragen of opmerkingen op voorhand gevraagd of aangeleverd worden, dan worden die verwerkt en niet per definitie zomaar gebracht op het overleg. Ter vergadering dient zoveel mogelijk ruimte gegeven te worden aan interactie, waarbij schoolbesturen inzichten en ervaringen kunnen uitwisselen.

Voorstelling PRO-website Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Guido François lichtte kort de nieuwe websites van Katholiek Onderwijs Vlaanderen toe: een gewone website voor het grote publiek (www.katholiekonderwijs.vlaanderen) en de PRO-website <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen> voor al wie op professioneel vlak met de netwerkorganisatie te maken heeft als directeur, bestuurder, leraar, zorgcoördinator, preventieadviseur, enzovoort. Die zogenaamde 'onderwijsprofessionals' komen terecht op een startpagina met twaalf hoofdthema's en tijdelijk een dertiende, namelijk *corona*. De hoofdthema's bestrijken het hele werkveld van *didactiek en leerplannen* tot *professionalisering door begeleiding en vorming*. Schoolbestuurders zullen wellicht het meest geïnteresseerd zijn in de thema's *bestuurszaken, schoolorganisatie, financieel beheer en inkoopbeleid, personeelsbeleid, welzijn op het werk en infrastructuur*, maar kunnen evengoed wat opsteken bij de thema's *begeleiding van lerenden, identiteitsontwikkeling* en *kwaliteitsontwikkeling*. Willen ze meer weten over de organisatie en wie er werkt voor welke sector, dan kunnen ze het thema *Over ons en contact* aanklikken. Elk hoofdthema is overzichtelijk ingedeeld in deelthema's die heel wat nuttige informatie bevatten.

Om niet overstelpt te worden met informatie die je niet nodig hebt, kun je bij je eerste bezoek aan de PRO-website een kijkfilter instellen die zorgt voor gepersonaliseerde informatie. Je ziet enkel die informatie voor de niveaus die voor jou van belang zijn. Naast Vlaanderenbrede informatie kun je ook kiezen voor een aanvulling met regionale informatie.

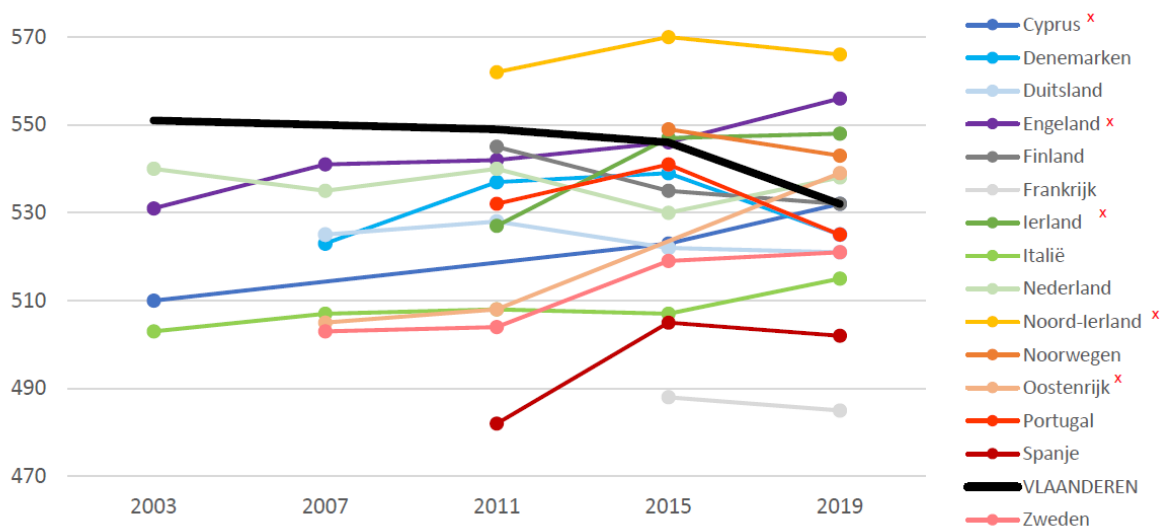
Op elke themapagina vind je een bundeling van informatie en dienstverlening, nieuws, contactgegevens en professionaliseringsinitiatieven over dat thema.

Ook de nieuwsbrieven zitten in een nieuw jasje. Ze hebben niet alleen een nieuwe look, maar ook een nieuwe thematische indeling, aangevuld met regionaal nieuws. Het is maatwerk, want je kunt ook die personaliseren per regio, onderwijsniveau, functie en thema, volgens je eigen interesses. Voor leraren is er een vakken-nieuwsbrief die ook op maat kan worden samengesteld.

De TIMMS-resultaten voor wiskunde en wetenschappen

Willy Penninckx lichtte via een heldere Powerpoint-presentatie de resultaten toe van het hierboven al vermelde TIMMS-onderzoek. Dat is een internationaal vergelijkend onderzoek, in 2019 uitgevoerd in

58 landen, waarbij vierdejaarsleerlingen lager onderwijs getest werden voor wiskunde en wetenschappen. Uit die studie bleek duidelijk de achteruitgang van ons Vlaams onderwijs. Terwijl we vroeger redelijk hoog scoorden, zitten we nu eerder op het gemiddelde of er net boven. Dat is verontrustend.

FIGUUR 2 GEMIDDELDE SCORE WISKUNDE VOOR SET VERGELIJKINGSLANDEN DOORHEEN DE TIJD

Enkele bemerkingen van de COBES-leden:

- Was het beleid van de vorige minister om de spreiding te vergroten en het niveau te vervlakken een foute keuze?
- Niet alleen het gemiddelde daalt, ook de resultaten van de sterke leerlingen gaan achteruit.
- Blijvende aandacht voor anderstaligheid – kennis van het Nederlands.
- Gedifferentieerd werken in de klas verder blijven aanmoedigen en ondersteunen, ook vanuit de pedagogische begeleiding.
- Over het muurtje kijken op zoek naar good practices en inspiratie. Nederland wordt naar voren geschoven als voorbeeld, maar men mag hierbij niet vergeten dat in het Nederlandse onderwijs de sociale achtergrond van de leerling een zeer grote rol speelt. Willy Penninckx geeft aan dat de SES (Sociaal-economische factoren) in deze studie opgenomen zijn, België zit op het gemiddelde.
- In vergelijking met vroeger zijn er tegenwoordig meer gegevens van toetsingen beschikbaar, alleen is het bestandsformaat van die gegevens niet altijd even gebruiksvriendelijk (bijvoorbeeld PDF's). Binnen onze netwerkorganisatie moeten we nagaan hoe we dit probleem kunnen oplossen, zodat we besturen/scholen kunnen faciliteren om hun eigen intern kwaliteitsbeleid vorm te geven.
- Het is aangewezen de lerarenopleiding in vraag te stellen en te evalueren; een leraar heeft een grote invloed op een klas.
- De uitwerking van een beleid inzake opwaardering van wereldoriëntatie en wetenschappen kan het best Vlaanderenbreed bekeken worden.

Nieuws uit de raad van bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de Commissie Coördinatie Bestuurdersoverleg (CCBO)

Traditiegetrouw werden de COBES-leden op de hoogte gehouden van wat besproken wordt in de Raad van Bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Op de agenda stonden uiteraard de eindtermen, het kerntakendebat en de stand van zaken van de projectwerking, het duaal leren en de versnelling van de vaste benoeming. Dat laatste punt kwam op 24 februari 2021 in de aandacht omdat er een akkoord over bereikt werd met de onderwijsverstreckers en de vakbonden.

Wat de Commissie Coördinatie Bestuurdersoverleg (CCBO) betreft gaf COBES-vertegenwoordigster Agnes Claeys aan dat de inbreng van bestuurders tot op heden vrij beperkt is. Om dat te counteren werd voorgesteld om op voorhand informeel met bestuurders samen te komen over inhoudelijke thema's, die dan op hun beurt geagendeerd kunnen worden op de Raad van Bestuur. Voor dit jaar zouden er zo'n tien informele vergaderingen plaatsvinden (via Teams), drie 'gewone' CCBO-vergaderingen en één Vlaanderen-brede ontmoeting. Naast het voorbereiden van de Vlaanderenbrede ontmoetingen en de informele momenten, zal de CCBO ook zicht houden op de werking van de pedagogische begeleidingsdienst.

Jürgen Mettepenningen uitte de bekommernis dat de band tussen de informele vergaderingen van bestuurders, het COBES en de Raad van Bestuur tot een vruchtbare dynamiek zou kunnen leiden.

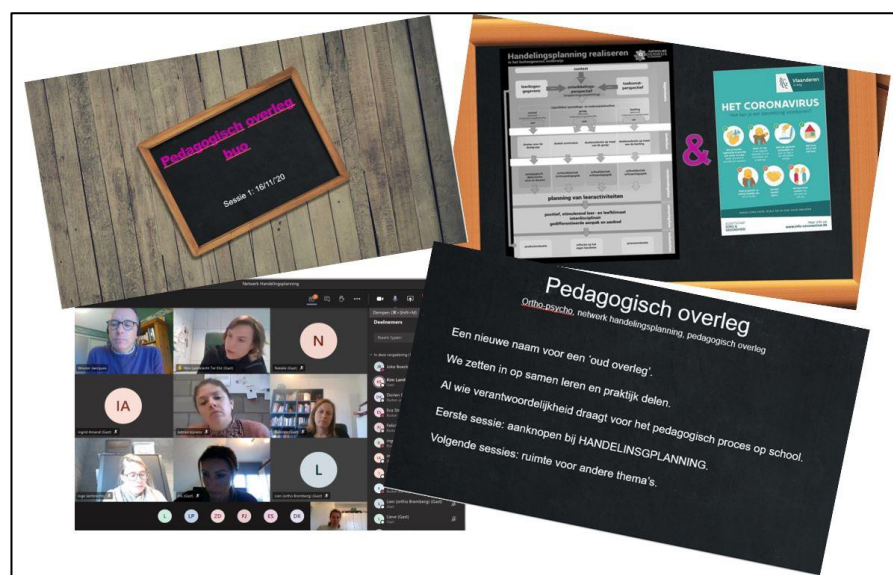
COBES-vergadering 3 maart 2021

Nieuws uit de pedagogische begeleiding

Op deze vergadering lichtte Peter Op 't Eynde drie dossiers toe: de stand van zaken betreffende eindtermen en leerplannen, de besparingen op begeleiding en de interne reorganisatie.

Met vragen over de eindtermen en leerplannen kunnen scholen en schoolbesturen altijd terecht bij de vak- en de schoolbegeleiders. Gezien de beslissing van het Vlaams Parlement eerst in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd moet worden alvorens er effectief naar het Grondwettelijk Hof gestapt kan worden, ligt het dossier 'eindtermen Secundair onderwijs' op dit moment stil. Wat de eindtermen Basisonderwijs betreft loopt op dit moment in verschillende commissies het debat over de invulling van de eindtermen, de 70% regel en de vrije onderwijstijd.

De overheid had een besparing van 11 miljoen euro op pedagogische begeleiding gepland tegen 2024, maar het effect van de besparingen wordt verzacht door 8 miljoen aan gekleurde middelen die kunnen terugvloeien naar de pedagogische begeleiding. Tegenover die 'verzachting' staat dat de vrijheid van de koepel om middelen in te zetten onder druk staat of onder grotere druk zal komen te staan.

Illustratie pedagogische begeleiding. Zie ook volgende bladzijde.

Werken met gekleurde projecten is een praktijk die wel vaker wordt gehanteerd door het kabinet. Op die manier kan de overheid zelf wegen op de middelen die worden ingezet en zelf de doelstellingen bepalen (bijvoorbeeld de huidige tenders uit het relanceplan rond leiderschap, versterking lerarenopleiding en leraar en krachtige leeromgevingen) en de markt laten spelen. In de tenders wordt sterk gefocust op samenwerking met andere partners (netoverstijgend, lerarenopleiding, CLB). Dat daagt ons uit om na te denken hoe we hier als pedagogische begeleiding mee moeten omgaan en ons best kunnen organiseren.

Tevens komt in toenemende mate vanuit de overheid de vraag om het werkelijke effect rond begeleiding op of met scholen aan te tonen. Met de tenders heeft het kabinet daarvoor een instrument in handen dat het mogelijk maakt om dat gemakkelijk op te volgen (beperkt in de tijd en een link met wetenschappelijk onderzoek). Kwaliteitscontrole is een positief gegeven, maar de werking van de overheid mag niet tot versnippering leiden. Indien dat het geval zou zijn, moeten we als koepel tijdig en gepast reageren.

Inzake interne herorganisatie werd de vooruitblik van de blauwdruk van de clusterregiowerking, gepresenteerd tijdens de vorige vergadering, intussen goedgekeurd door het directieteam van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Per dienst zal in de ‘tweede ronde pro-

jecten’ nu concreet uitgewerkt worden wat de blauwdruk betekent voor de (regionale) werking. Het uitgangspunt daarbij is dat er voor scholen geen verschil kan of mag zijn inzake ondersteuning. Wel zullen scholen vanaf volgend schooljaar merken dat de pedagogische begeleiding gelijkgerichter werkt en dat de dienstverlening kwalitatiever is. Daarop formuleerden de COBES-leden deze bemerkingen:

- In het verleden werd heel rigide vastgehouden aan de regionale grenzen van de pedagogische begeleiding. Scholen die op een grensgebied liggen mochten daardoor geen beroep doen op de pedagogische begeleidingsdienst van de naburige regio. *Hoe zal hier in de toekomst mee omgegaan worden? Zal er een mogelijkheid zijn om de grenzen van de regio te doorbreken?* De regiodirecteur gaf aan dat de toekomstige werking uitgaat van een Vlaanderenbreed perspectief en dat vragen van scholen ook Vlaanderenbreed bekeken zullen worden.
- *Een tender opstellen vraagt enorm veel tijd en energie, bijvoorbeeld de tender rond leiderschap. Moet er misschien geen signaal gegeven worden dat er beter gericht gewerkt kan worden?* Peter Op ’t Eynde bevestigde dat een tender rond leiderschap niet de meest duurzame manier is om aan leiderschap te werken en zou de opmerking meenemen.
- De overheid dwingt ons om te werken aan onze zwakke plek, namelijk de samenwerking met anderen. Laten we dit als kans grijpen om daaraan te werken en ons als organisatie te versterken.
- Werken met projecten lijkt een methodiek te zijn die de overheid verder zal blijven hanteren en dwingt ons om meer op het speelveld van de lobbyisten te komen en zelf lobbyist te worden. Misschien moeten we in de toekomst zelf meer proactief op zoek gaan naar partners waarmee we willen samenwerken, om dat daarna voor te leggen aan de minister. Peter beaamde dat en gaf aan dat we zelf moeten nadenken over onze modus operandi, maar ook dat zal tijd vragen.
- We worden als organisatie geconfronteerd met een snel veranderende maatschappelijke en politieke context. *Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we daar als organisatie optimaal op inspelen, alert blijven en het pleit niet verliezen?* De blauwdruk van het nieuwe organisatie-model speelt daarop in en gaat uit van flexibel werken en een wendbare organisatie. De vraag wordt gesteld of er over deze materie voldoende urgentiebesef is binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Dat blijkt niet

helemaal het geval te zijn, er bestaan op dit moment verschillende meningen over de strategie die gehanteerd moet worden.

- *Tot wie moeten (kleine) scholen zich het best wenden als ze willen ingaan op de projectoproep rond de lerarenopleiding?* Er wordt aangegeven dat daarvoor het best de regiodirecteur van de pedagogische begeleiding gecontacteerd wordt, zodat hij verder kan afstemmen met de lerarenopleiding(en) en kan terugkoppelen naar de school/scholen.
- *Hoe kunnen we het gegeven van de elf miljoen euro aan besparingen op de pedagogische begeleiding rijmen met de politiek van de tenders, die een zeer specifieke expertise vereisen?* We moeten een wendbaar personeelsbeleid uitbouwen waarbij we voldoende pedagogische begeleiders in huis hebben met brede competenties of expertise. Scholen die gebruik maken van hun trekkingsrechten zullen ingepast moeten worden in het systeem van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, zodat te veel versnippering vermeden wordt.

De voorzitter vatte samen dat bijkomende afstemming over diverse topics nodig is, maar dat er wel een besef is dat we iets moeten doen. Hij riep op om die boodschap ook op de Raad van Bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen blijvend te laten klinken.

COBES-vergadering op 3 maart 2021

Stand van zaken corona in onze scholen

Het COBES wenste hierover een vinger aan de pols te blijven houden en noteerde deze opmerkingen:

- In het buitengewoon onderwijs is er een groeiende wrevel in verband met de vaccinatie van leraren. Omwille van de prioriteitenlijst krijgt slechts een deel van het personeel een vaccin, wat bij sommige personeelsleden voor onbegrip zorgt.
- De vrees bestaat dat de gekozen aanpak van de overheid om met een prioriteitenlijst te werken ervoor gaat zorgen dat het op een bepaald moment niet meer duidelijk zal zijn wie al wel een vaccin gekregen heeft en wie niet.
- De Britse variant zorgt voor meer besmettingen bij kinderen dan bij eerdere varianten het geval was.
- De contactopsporing van het CLB verloopt goed en werkt beter dan die van de Vlaamse overheid. Daardoor zijn scholen in de meerderheid van de gevallen in de mogelijkheid om enkele klassen in quarantaine te zetten in de plaats van de volledige school.

- Ondanks de goedlopende contactopsporing wordt er wel een spanningsveld ervaren tussen het CLB en de huisartsen.
- Er bestaat een groot verschil qua aanpak tussen de verschillende CLB's: het ene CLB geeft aan dat het pakket uren zorg opgebruikt is en dat de scholen de zorg zelf moeten organiseren, het andere CLB neemt hier een flexibelere houding in aan. Het ene CLB belt tot 's avonds laat nog voor contactopsporing, terwijl een ander CLB aangeeft dat het na een bepaald uur niet meer belt en dat de directeur van de school dat werk op zich moet nemen. Tegelijkertijd wordt er beklemtoond dat de werking van het CLB hoofdzakelijk als positief wordt ervaren. Er is meer omkadering en personeel en de eigen begeleiding verloopt wel goed.

Kerntakendebat stand van zaken

Aan de hand van vijf infosessies werd de tweede ronde van projecten gepresenteerd aan de leden van de Raad van Bestuur. Willy Penninckx en Jürgen Mettepenningen lichtten aan de hand van een presentatie kort toe hoe ver het daarmee staat.

De volgende projecten staan op stapel:

- *Organisatiestructuur en cluster-regio-werking.* Daarover had Peter Op 't Eynde al heel wat verteld op de voorbije COBES-vergaderingen. Het voorstel kreeg lof voor de moderne organisatie- en werkingsprincipes, maar er waren vragen over de haalbaarheid van het project, met zijn complexe structuur.

4 leidende principes

- *Jouw rol in de toekomstige organisatie.* Daarin peilde Jeroen Van Acker naar de verwachtingen en de vragen van de medewerkers van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de pedagogische begeleiding. De organisatie heeft daarbij veel aandacht voor het welzijn van haar medewerkers.
- *Extra dienstverlening tegen extra betaling.* Dirk Vanstappen stelde een werkbaar voorstel voor een transparant en eenvoudig kader voor wat extra (betalende) dienstverlening betreft bovenop de service die scholen als leden kunnen genieten.

- *Vlaanderenbrede afspraken integreren in de nieuwe organisatiecultuur.* Luc Beelprez had daar met zijn project- en resonansgroep mooie voorstellen rond uitgewerkt, op basis van een ruime bevraging bij medewerkers over het gebruik van IT en communicatie, om zo tot betere kennisdeling en nauwe samenwerking te komen.

- *Werking, competenties en professionaliteit in de pedagogische begeleiding van de toekomst.* Onder leiding van Anne Verhoeven had die projectgroep als doel de onderwijskwaliteit op pedagogisch vlak te verhogen. Daarom werd nagegaan welke competenties en specifieke profielen er in de toekomst nodig zouden zijn in de pedagogische begeleiding.

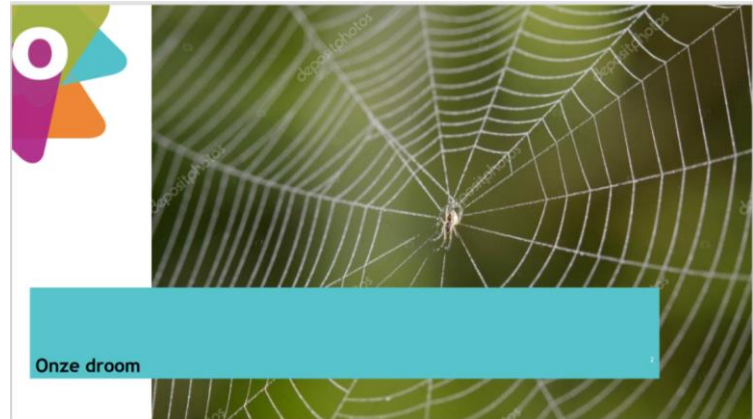

- *Voorstelling Academie.* Met het beeld van een spinnenweb illustreerde Kathleen Toonen haar droom van hoe de toekomstige Vlaanderenbrede structuur voor nascholing er het best uit zou zien.
- *Kerntakennota volwassenenonderwijs.* Daarvoor had Geert Schelstraete de negen (schaalvergroete) CVO's binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen geconsulteerd.

Enkele opmerkingen van COBES-leden:

- De bevestiging van Jeroen Van Acker inzake werkzekerheid voor de medewerkers van de pedagogische begeleiding en de Vicariale diensten in de eerste fase, werd sterk gewaardeerd.
- Vanuit de organisatie wil men inzetten op een beter beheer van gegevens om zo de ondersteuning naar scholen beter te kunnen organiseren en aan een betere kennisdeling te kunnen doen.

- Is de timing van de Academie wel realistisch en niet te ambitieus? We moeten ervoor zorgen dat we als organisatie zelf niet gevangen raken in het web dat we in de PowerPoint gebruiken als metafoor om tot betere netwerking te komen.
- De principes die in de infosessies werden gepresenteerd zijn heel abstract, de stap naar de concrete implementatie naar het werkveld moet nog gebeuren.

Gezien de belangrijkheid en veelheid van de werven die we nu opzetten binnen onze organisatie, is dit iets dat gepaard gaat met een gevoel van hoop en angst.

- Het uitgangspunt van de Raad van Bestuur bij het organiseren van deze infosessies was nagaan welke concepten ontwikkeld worden en of die in lijn zijn met de blauwdruk van het nieuwe organisatiemodel. Dat is het geval, maar voor een aantal dossiers met specifieke noden zoals bijvoorbeeld de situatie rond het volwassenenonderwijs moeten we blijvend aandacht hebben.

De voorzitter gaf aan dat de volledige reflectie ten gronde tijdens de volgende COBES-vergadering (op 31 maart 2021) zal gebeuren, gezien dan ook de twee laatste presentaties hebben plaatsgevonden.

Vormingssessies voor schoolbestuurders

Guido François lichtte toe welke invalshoeken en thema's de Dienst Bestuur & organisatie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen denkt te zullen gebruiken voor het vormingsaanbod in het schooljaar 2021-2022.

Een vormingssessie in pre-coronatijden

De COBES-leden uitten daarop deze bemerkingen:

- Uitnodigingen voor vormingen moeten duidelijk zijn qua inhoud zodat deelnemers aan de hand van de gegeven informatie kunnen inschatten of ze al dan niet willen deelnemen.
- *Hoe gaan we na Corona vergaderen met besturen? Enkel digitaal? Enkel fysieke vergaderingen of kiezen we voor hybride vormen?* Het COBES kan daar nog eens over nadenken.

Nieuws uit de Raad van Bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de Commissie Coördinatie Bestuurdersoverleg (CCBO)

Willy Penninckx lichtte toe wat er op de agenda van de Raad van Bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen de laatste tijd besproken is en wat er weldra aan bod zal komen.

Agnes Claeys bracht kort verslag uit over de werking van het CCBO. Tijdens de vorige vergadering werd verder nagegaan hoe de ontmoeting met de verschillende COBESSEN kan worden vormgegeven. Daarnaast werd er gebrainstormd over de thema's die men aan bod zou willen laten komen. Die voorstellen zullen ook doorgegeven worden aan de COBES-leden.

Tevens werd voorgesteld te onderzoeken welke schoolbesturen we intensief, minder en niet bereiken. Daarbij wordt onder andere gekeken naar het lezen van de nieuwsbrieven en de deelname aan info-rondes. Aan de hand van de antwoorden wil het CCBO een strategie ontwikkelen om hen in de toekomst wel te bereiken.

Bij de gezamenlijke vergadering van de COBESSEN in Hasselt op 23 februari 2017

Vrijstelling voor syndicaal werk

Voor dit agendapunt sloot Lieven Boeve, directeur-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen, aan. Hij lichtte toe welke vragen er leven rond het al dan niet vrijstellen van syndicaal afgevaardigden in de scholen en legde dan drie vragen voor aan het COBES.

In sommige scholen(gemeenschappen) worden er vandaag al extra faciliteiten gegeven aan de vakbondsafgevaardigde. Gebeurt dat bij jou? Waarom? Wat zijn de ervaringen?

- Uit de rondvraag bij de deelnemers blijkt dat in de meeste scholengemeenschappen een regeling rond extra faciliteiten voor syndicaal werk bestaat. Het gaat hierbij concreet over het vrij-roosteren van vakbondsafgevaardigden voor (het voorbereiden van) vergaderingen, hen minder uren geven, syndicaal werk voor een aantal punten laten meetellen als 'regeltaken' of het toekennen van een beperkt aantal BPT-uren voor bijvoorbeeld de secretaris/de vakbondsafgevaardigde.

- In vergelijking met het secundair onderwijs kun je in het basisonderwijs, omwille van het beperkter aantal personeelsleden, minder gemakkelijk in vervanging voorzien en is het moeilijker om leerkrachten vrij te roosteren. Daardoor vinden de vergaderingen daar vooral na de uren of tijdens de middagpauze plaats.
- De betrokken personeelsleden staan positief tegenover deze extra faciliteiten: vrij roosteren heeft er bijvoorbeeld voor gezorgd dat het gemakkelijker werd om overlegmomenten te organiseren en dat er minder spanning was met de syndicale delegatie; leraren waarderen dat, wanneer er geen vergaderingen ingepland zijn, de vrij-geroosterde tijd ook vrij-geroosterd blijft.

Als die faciliteiten er vandaag niet zijn, waarom werd daartoe besloten? Wat zijn de ervaringen?

- Er is een groot verschil tussen de syndicale organisatie in het basisonderwijs en het secundair onderwijs (zie ook hierboven). In het basisonderwijs zijn er weinig scholen die een eigen LOC hebben, de maandelijkse personeelsvergaderingen zorgen voor een heel nauwe band tussen school, directie en personeel.
- Het is niet altijd evident om in het basisonderwijs personeelsleden te vinden die de rol van vakbondsafgevaardigde op zich willen nemen of de school willen vertegenwoordigen op de syndicale overlegorganen.
- Voor vergaderingen van het LOC bestaan grote verschillen tussen scholen inzake al dan niet vrij-roosteren.

Is het nodig dat we naar algemene afspraken streven in dat verband?

- Er wordt aangegeven dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen het best een algemeen kader creëert van waaruit gemeenschappelijke afspraken gemaakt kunnen worden die verder gaan dan wat er decretaal is vastgelegd. In de verdere invulling, BPT-uren of niet, zouden de scholen dan het best vrij gelaten worden.
- Het is aangewezen jaarlijks op het niveau van de school, niet van het schoolbestuur, te bekijken of te verantwoorden waarom er een bepaald percentage BPT-uren naar syndicaal werk gaat.
- BPT-uren voor vakbondsafgevaardigden kunnen het best gekoppeld worden aan de scholen waarvan de vakbondsafgevaardigde verankerd is en niet op het niveau van de scholengemeenschap of het BOS-bestuur.

Tot besluit van dit overzicht van COBES-activiteiten:

We hadden het gevoel dat we in de verschillende COBES-vergaderingen de ruime waaier van actuele onderwijskwesties hadden kunnen bespreken en dat het interessant is om de gedachtewisselingen met een ruimer publiek te delen, wat bij deze gebeurd is.

STUURGROEP PREVENTIEADVISEURS IN HET TEKEN VAN VENTILATIE

Vergadering Stuurgroep 12 januari 2021

De Stuurgroep Preventieadviseurs van het aartsbisdom Mechelen-Brussel komt een drietal keer per schooljaar samen, één keer per trimester. Graag houden we onze lezers op de hoogte van wat in die Stuurgroep besproken wordt.

Op de vergadering van 12 januari 2021, die digitaal verliep, kwamen we in de follow-up van het verslag van de vorige vergadering terug op het punt van de *Extra middelen voor preventiemaatregelen*. Er werd nagedacht over een statuut voor preventieadviseurs. Contactpersonen van de Stuurgroep Welzijn op het Werk uit elke regio zouden bij hun collega's preventieadviseurs polsen hoe zo'n statuut er zou moeten uitzien. Die reacties zijn verzameld. Franky Wauters ging er een voorbereidende tekst over maken en die terugkoppelen naar de Stuurgroep Welzijn op het Werk. Die zou op zijn beurt de definitieve tekst naar het directieteam en ten slotte naar de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen sturen. Het betreft een vraag naar opwaardering van de PA en de mogelijkheid de functie aan een ambt te koppelen. Die vraag zal worden voorgelegd aan het kabinet van de minister van onderwijs. Hiermee poogt de netwerkorganisatie een lans te breken om de functie van PA op de kaart te zetten.

Foto: leden van de Stuurgroep Preventieadviseurs bij een schoolbezoek in mei 2019

Hoe moeten we er echter aan beginnen? Hoe zien mensen in opleiding dat? Nu voelen ze zich overrompeld. Als de functie van PA erkend wordt en gebonden wordt aan een statuut, kunnen er ook uren voor worden vrijgemaakt. Een lid van de Stuurgroep wist te vertellen dat minister Ben Weyts daarover op 30 oktober 2020 een vraag gekregen heeft van Elisabeth Meuleman. Het bestaande rekenmodel van Pre-

bes² zou geactualiseerd maar nog niet gevalideerd zijn. Het katholiek onderwijs hoopt dat het GO! ook op de kar springt. "Eigenlijk zijn wij echt te braaf", vond een lid. De (federale) wetgeving zegt echter dat de werkgever in middelen voor preventie en welzijn op het werk moet voorzien. Daar kan de Vlaamse wetgeving niet veel aan veranderen.

---

² Vzw Prebes biedt vorming en ondersteuning aan rond welzijn op het werk. Prebes heeft een rekenmodel ontwikkeld om na te gaan hoeveel uren preventieadviseurs normaal gezien nodig hebben voor hun taken.

Terugkomdag 'ventilatie en risicoanalyse van binnenluchtkwaliteit'

De Stuurgroep vond het interessant om ook in het aartsbisdom een terugkomdag voor Preventieadviseurs te organiseren over het - door corona - actuele thema van 'ventilatie en risicoanalyse van de binnenluchtkwaliteit'. In Limburg had Dany Vanharen daarover in november 2020 al een digitale vormingssessie georganiseerd. Vanharen heeft met een werkgroep van Coprant metingen uitgevoerd inzake ventilatie van lokalen en een checklist uitgewerkt. In verschillende Don Boscoscholen was men er al mee bezig.

De werkgroep besloot aan dezelfde sprekers als in Hasselt te vragen om iets dergelijks ook voor het aartsbisdom te organiseren. Tijdens de vergadering werden al meteen de eerste afspraken gemaakt. Van efficiëntie gesproken! De terugkomdag werd gepland op dinsdag 23 februari van 9u tot 11u. (zie verslaggeving verder in dit artikel).

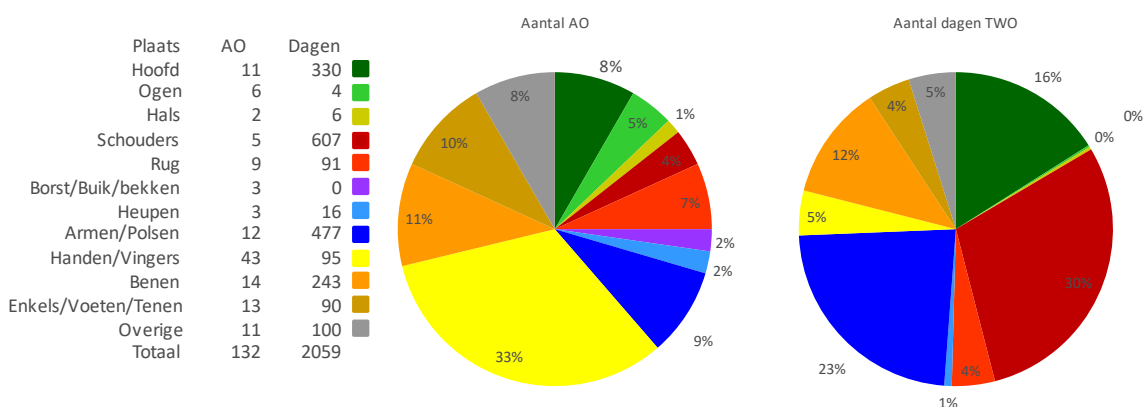
Arbeidsongevallen contractuelen. Toelichting door Hendrik Paternoster

Voor dit agendapunt werd Hendrik Paternoster van AG Insurance uitgenodigd in de Zoomsessie. Hij bracht aan de hand van een presentatie een overzicht van de ongevallen voor heel de regio Antwerpen van 2019 tot 30 september 2020. Het betreft de ongevallen in scholen die via het raamcontract van IRO (nu DOKO) aangesloten waren. Het gemiddelde van het aantal dagen werkonbekwaamheid (44) lag opvallend hoog vergeleken met de hele IRO-groep (37). Statistisch kan dat niet blijven duren.

De ongevallen zijn in categorieën ingedeeld volgens de omstandigheden. De ongevallen met machines in beweging en met niveaoverschillen zijn potentieel zwaar en kunnen tot het hoogste aantal dagen werkonbekwaamheid leiden. Opvallend is dat veel nieuwe medewerkers en personeelsleden met een hoge dienstanciënniteit (ouder dan vijftig jaar) het meest bij ongevallen op het werk betrokken zijn.

Ongevallen volgens de plaats van het letsel

132 aangiften in deze studie

Illustratie van AG Insurance over de aard van de arbeidsongevallen in scholen in Bisdom Antwerpen

Het risico moet zeker beperkt worden. De eindverantwoordelijkheid van de leidinggevende en het bestuur om ongevallen te vermijden is zeer groot. In sommige gevallen is er strafrechtelijke vervolging

mogelijk. Zeer uitzonderlijk worden er gevangenisstraffen uitgesproken, naast financiële straffen. De straffen zijn nu opgenomen in het sociaal strafrechtboek.

Fedris maakt een selectie van ernstige arbeidsongevallen om door te sturen naar FODWASO, de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Indien er minder dan vier dagen verlet zijn, is een school niet verplicht aangifte te doen. Vele kleine ongevallen blijven zo buiten beeld. Het is wel aangewezen daar een register over bij te houden. Alle ernstige arbeidsongevallen moeten doorgegeven worden aan het Toezicht Welzijn op het Werk. Bij zware machines moet men een risico-analyse maken.

In de rubricering werd geen melding gemaakt van psychosociale risico's. Die leiden minder tot arbeidsongevallen, wel tot ziekteverlet. Agressie misschien wel.

Bij de bediening van dit soort machines moeten scholen beducht zijn voor arbeidsongevallen. Foto Alfred De Wit in Don Bosco Haacht

Na de uiteenzetting van Hendrik Paternoster boemde de Stuurgroep nog even door op de problematiek van verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. Er is sprake van strafrechtelijke aansprakelijkheid als er een inbreuk is op de wetgeving. De verantwoordelijke moet dan aantonen dat hij alles heeft gedaan om een ongeval te vermijden. Bijvoorbeeld als de directeur een stelling laat opbouwen door een personeelslid dat daar geen opleiding voor gehad heeft en hij weet dat, dan mag hij dat werk niet laten uitvoeren. Het kan ook zijn dat de directeur niet aansprakelijk wordt gesteld maar wel het bestuur. In werkelijkheid is het altijd afhankelijk van de uitspraak van een rechter.

Bij werken op hoogte moet het beleid zich zo organiseren dat er eerst advies gevraagd wordt aan de preventiedienst.

Franky Wauters en Sarah Claeys van de Dienst Bestuur & organisatie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen plannen nog een nascholing over burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid voor directeurs, preventieadviseurs en TAC's (Technisch Adviseurs-coördinatoren). Dat item zit ook in de opleiding hiërarchische lijn (HL).

Een lid haalde een voorbeeld aan van een arbeidsongeval in de afdeling hout net voor de herfstvakantie, waarbij de inspectie kritisch was voor de verantwoordelijkheid van de hiërarchische lijn. De inspectie beriep zich op artikel 11, wat betrekking heeft op de verantwoordelijkheid van de HL. Die beseft vaak niet dat zij moet toezien op het welzijnsbeleid en dat consequent toepassen. De HL moet controleren of de personeelsleden de instructies begrepen hebben en ze toepassen.

Ervaringen en vragen betreffende corona en reflectie op het online intervisiemoment voor preventieadviseurs

Enkele leden hadden deelgenomen aan het intervisiemoment dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen over de coronamaatregelen had georganiseerd op 10 december 2020. Het werd enorm geapprecieerd door alle deelnemers. Het zou volgens hen twee of drie keer per schooljaar georganiseerd moeten worden. De PA's zijn blij dat ze kunnen terugvalen op Katholiek Onderwijs Vlaanderen en van daaruit ondersteund worden.

Door de coronamaatregelen zitten vele leraren op hun tandvlees. De combinatie van contact- en afstandsonderwijs is moeilijk. Leraren moeten zichzelf voorbij hollen. Met halve klassen werken blijkt belastender te zijn dan met volle klassen om de twee weken. Ook directeurs zitten op hun tandvlees. Er is toenemende agressie bij ouders.

Bij het gebruik van Smartschool wordt verwacht dat leraren snel antwoorden. Zoiets zou afgesproken moeten worden op het LOC (Lokaal Overlegcomité).

De scholen zijn het 'coronaregime' intussen gewoon en doen veel minder een beroep op de PA. In de meeste scholen worden de maatregelen ook goed opgevolgd. Af en toe is het wel nodig om de maatregelen nog even in de focus te zetten omdat gewenning dreigt.

Rondvraag en varia

Tot slot werden nog enkele vragen van allerlei aard gesteld en meteen beantwoord:

- **Wat is de vaccinatiestrategie voor ouder personeel? Wanneer kan het? In april? Moeten PA's mee zorgen voor de organisatie ervan?** Waarschijnlijk behoren de oudere personeelsleden in het onderwijs tot de tweede groep, met onder andere essentiële beroepen. Het is moeilijk er een timing op te plaatsen. Men is nog volop locaties aan het installeren. Het zal op zijn minst na de paasvakantie zijn. Waarschijnlijk wordt de externe dienst ingeschakeld (arbeidsarts) voor de vaccinaties.

Stagiairs worden meegerekend met het personeel. Het is belangrijk dat de namen van de leerling-stagiairs tijdig worden doorgegeven.

- *Wat moet er gebeuren als een leraar niet gevaccineerd wil worden en ziek wordt?* Dan moet hij in quarantaine; hij kan niet verplicht worden daarvoor ziekteverlof op te nemen.
- *Wat met leraren in het lerarenplatform?* Die worden ingezet in verschillende scholen. Is het oké dat zij twee scholen behouden? Volgens het draaiboek zou men zich het best beperken tot maximaal twee scholen.
- Het zou goed zijn de mensen nog eens te *sensibiliseren* om de elementaire voorzorgen tegen corona te nemen zoals handen ontsmetten. Dat verwatert immers na een tijd. We moeten het zeker nog een hele tijd volhouden. Het besmettingsrisico zo laag mogelijk houden kan alleen met die maatregelen.
- *Wat met jodiumtabletten?* Alle collectiviteiten zouden die in huis moeten hebben. Ze moeten ter beschikking zijn als je binnen een bepaalde parameter valt. Indien niet, dan moet je zorgen dat ze er zijn en verder niets. Ze zijn maar tien jaar houdbaar.

Succesvolle terugkomst dag voor preventieadviseurs 23 februari 2021

Zoals hierboven al aangegeven werd op suggestie van de Stuurgroep op 23 februari 2021 een digitale vormingsvoormiddag georganiseerd over ventilatie en de risicoanalyse van de binnenluchtkwaliteit in scholen. Hoewel de sessie ook openstond voor directeurs en infrastructuurverantwoordelijken, waren het vooral preventieadviseurs die zich hadden ingeschreven voor de digitale vorming. Er waren een veertigtal deelnemers.

In zijn verwelkoming riep *Alfred De Wit*, voorzitter van de Diocesane Stuurgroep Preventieadviseurs, de deelnemers op om, indien ze interesse hadden, aan te sluiten bij de Stuurgroep. Die oproep viel niet in dovemansoren, want kort na de sessie vroegen enkele deelnemers meer uitleg. Een nieuw lid diende zich al aan.

Veronique Ciralo reikte het wetgevend kader aan. Ze wees op de gevolgen van onvoldoende verluchting en die staan nog los van de coronapandemie: irritatie van ogen, neus en luchtwegen, hoofdpijn, sufheid, duizeligheid en vermoeidheid, astma-aanvallen en bij hoge CO₂-concentraties daalt de aandacht en de snelheid van werken en kan Covid-19 sneller verspreid worden.

Enkele deelnemers aan de digitale Terugkomst dag voor preventieadviseurs op 23 februari 2021.

Scholen werden doorgelicht op het vlak van maatregelen met betrekking tot ventilatie- en verluchtingsmogelijkheden en hoe het met hun binnenluchtkwaliteit gesteld is.

Voor de risicoanalyse gebruikte de spreekster de kwaliteitscirkel van Deming met de indelingen 'Plan, Do, Check en Act' en daar tussenin het aspect 'borgen'.

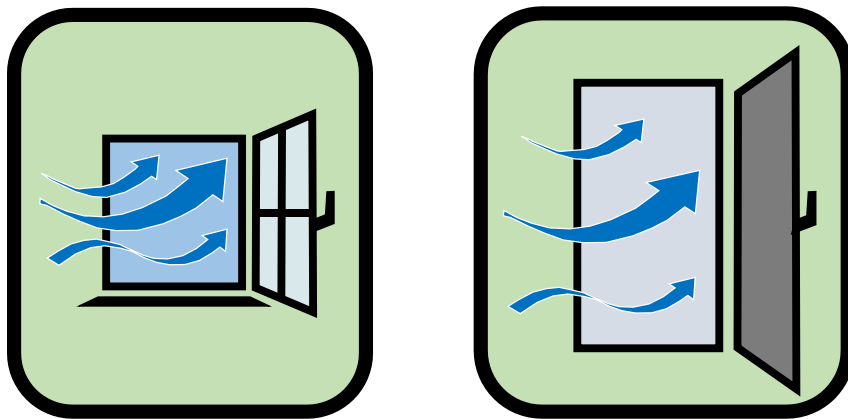
De Codex Welzijn op het werk bevat enkele basiseisen met betrekking tot luchtverversing van arbeidsplaatsen. De werkgever moet erop toezien dat de CO₂-concentratie in de werklokalen lager is dan 900 ppm³ en in elk geval niet hoger dan 1200 ppm. De risicoanalyse die de werkgever moet uitvoeren om die grens te bewaken houdt drie stappen in: screening, berekeningen en metingen. Indien nodig moet er een actieplan worden opgesteld met organisatorische en technische maatregelen.

Bij de screening moet de werkgever relevante documentatie verzamelen, na controle van installaties en documenten. Hij moet via bevraging van de werknemers de bronnen van verontreiniging detecteren en een visuele inspectie uitvoeren. Het doel is tot een betere bescherming van de gezondheid van werknemers te komen door een goede luchtkwaliteit in de werklokalen te realiseren.

Er zijn verschillende bronnen van verontreiniging: de aanwezige mensen en hun fysieke activiteit (zijn ze stil of praten/roepen ze veel? Hoe zit het met de luchtvochtigheid?), materialen en toestellen (stof uit tapijten, kopieertoestellen, damp uit schoonmaakproducten), de aangevoerde (buiten)lucht (fijn stof, uitlaatgassen), het onderhoud van de arbeidsplaatsen en verontreiniging afkomstig van het ventilatie-, luchtbehandelings- en verwarmingssysteem.

Ventileren is niet hetzelfde als verluchten. Bij ventileren ververs je voortdurend de lucht. Je laat de vervuilde lucht naar buiten stromen en je vervangt ze door minder verontreinigde buitenlucht. Bij verluchten zet je gedurende een periode ramen en deuren die in contact komen met de buitenlucht wijd open. Zo creëer je een verse luchtstroom.

Een goede verluchting, als preventiemaatregel tegen de verspreiding van Corona.

<https://english.elpais.com/society/202010-28/a-room-a-bar-and-a-class-how-the-coronavirus-is-spread-through-the-air.html>

Door te meten komen we te weten wat de CO₂-concentratie in de verschillende lokalen is. Een goede verluchting kan het coronavirus afvoeren en ze zorgt ook voor een lagere luchtvochtigheid, waardoor een virus minder lang kan overleven. De luchtstroom die je veroorzaakt door een goede verluchting verdunt de concentratie van aërosolen die mogelijk het virus bevatten. De meting moet informatie verschaffen over welke vorm en frequentie van ventilatie helpt. In de meeste gevallen is dat een combinatie van één of meer ramen op kiepstand en een open deur aan de overzijde van de ramen. Dat

---

³ PPM: Parts per million of delen per miljoen is een maat voor concentratie

levert een continue luchtstroom op. Tussendoor (na elk lesuur en tijdens de speeltijd) is het aangewezen intensief te verluchten door alles open te zetten.

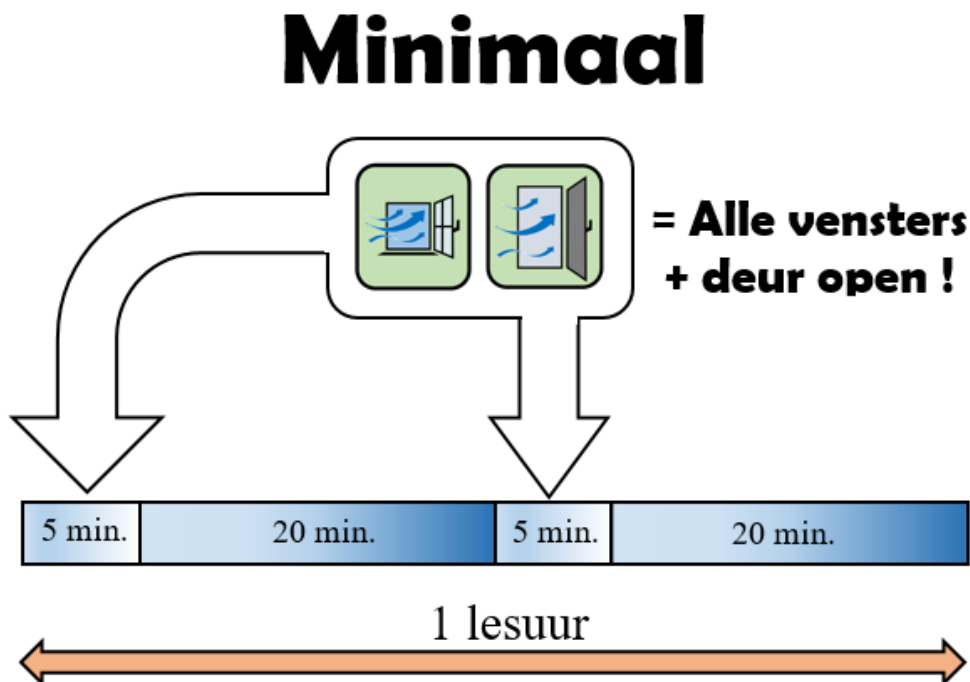
De organisatorische maatregelen uit het actieplan kunnen bestaan uit verluchten (op basis van de gegevens van een CO₂-meter), het beperken van het aantal personen in de ruimte en van de aanwezigheid van kopieermachines en printers. Technische maatregelen kunnen bestaan uit verbetering van het ventilatiesysteem, vervanging van de filters, reiniging van de luchtkanalen of de installatie van een nieuw ventilatiesysteem.

Er zijn richtlijnen van het agentschap volksgezondheid rond de CO₂-meters. Er bestaan veel verschillende modellen van, al dan niet zelf-kalibrerend, met dataloggings of niet enzovoort.

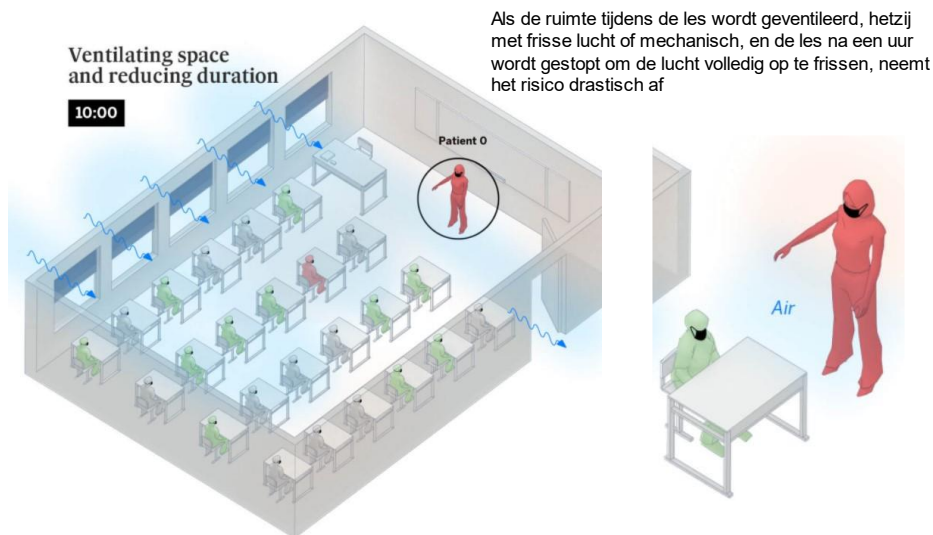
Wat de sensibilisering rond ventilatie betreft is het belangrijk het personeel bij alle stappen te betrekken. Leerlingen kunnen bij de screening en de metingen eveneens betrokken worden. Veronique Ciraolo had goede ervaringen met een kindvriendelijke CO₂-meter in de vorm van een vogel, met kleurrijke die versprongen van groen, over blauw naar rood en aangaven wanneer het best verlucht werd. Ouders kunnen via nieuwsbrieven op de hoogte gehouden worden over de acties die de school neemt.

Dany Vanharen ging dieper in op de aërosolen, die zonder ventilatie in de lucht blijven zweven en steeds geconcentreerder worden naarmate de tijd verstrijkt. Spreken met luide stem en zingen in slecht geventileerde binnenruimtes gedurende een langere periode vergroten het risico op besmetting, ook indien iedereen een mondmasker draagt en afstand houdt. Het risico kan alleen sterk verminderd worden door een goede verluchting.

Vanharen kon via het verzamelen van gegevens met een CO₂-meter in verschillende lokalen als aanbeveling meegeven om binnen een lesuur van vijftig minuten te beginnen met vijf minuten verluchten (alle vensters en de deur open), vervolgens twintig minuten les, dan weer vijf minuten verluchten en weer twintig minuten les. Daarna moet die frequentie aangehouden worden en tijdens de langere pauzes moet men proberen de lucht volledig te verversen. Aan de hand van schema's en grafieken

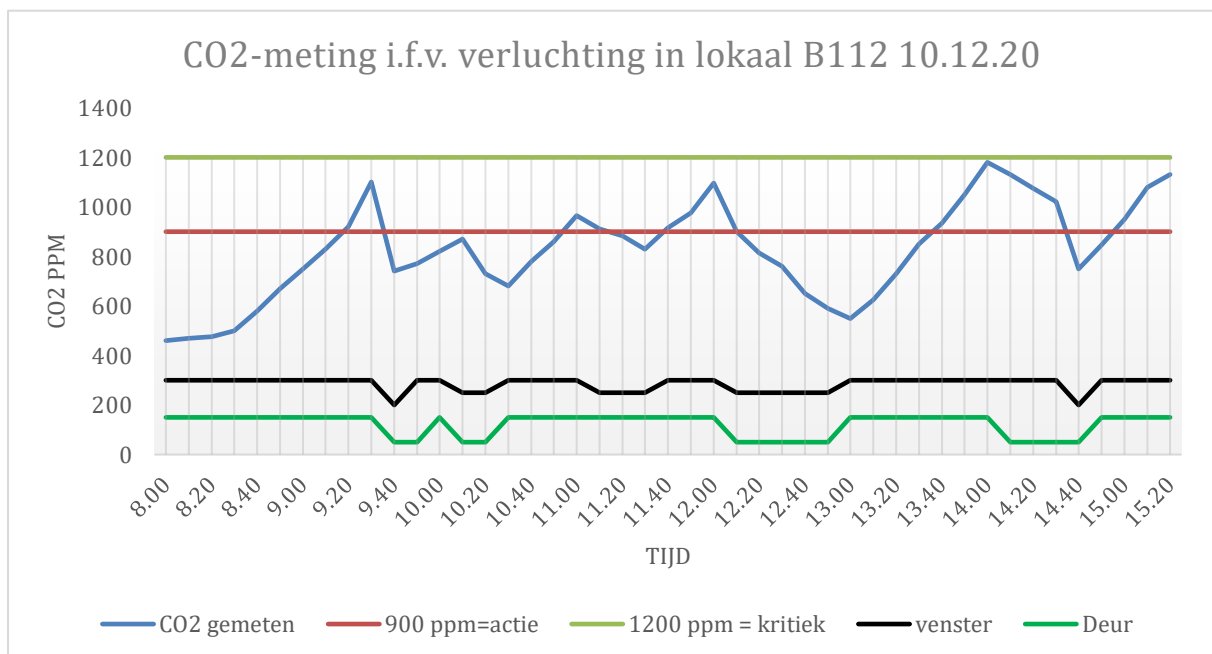

toonde de spreker aan wat telkens het effect is van dat verluchten. De bedoeling is altijd om de grenswaarde toegelaten CO₂ niet te overschrijden. Een ander lokaal, met een andere bezetting kan vragen om extra ventilatie, maar de voorbeelden toonden duidelijk aan dat het CO₂-gehalte zeer snel weer stijgt als er geen verluchting is. Scholen kunnen aan de hand van de tool die Dany Vanharen ontwikkeld heeft, simulaties maken waaruit ze kunnen afleiden welke risico's ze lopen en welke maatregelen ze het best nemen. Ze moeten daarvoor eerst gegevens verzamelen (afmetingen, aantal ramen, indeling lokaal en dergelijke) om alle variabelen correct te kunnen ingeven.

Ook de verluchting van de gangen en de traphal met buitenlucht is belangrijk. Dat zal niet in alle gebouwen evident zijn, met bijvoorbeeld branddeuren die niet open mogen staan voor de brandveiligheid. Het zal er vaak op neerkomen een evenwicht te zoeken. Tijdens

een langere pauze heel de tijd ijskoude lucht laten binnenkomen is ook niet altijd comfortabel. Het is zaak om tijdig de ramen weer dicht te doen.

De tool van Vanharen kan heel nuttig zijn voor een risicoanalyse van de binnenluchtkwaliteit. Hij kon daarvoor gebruik maken van vele gegevens hem bezorgd door collega's. Het is een dynamisch instrument dat geregeld aangepast wordt aan nieuwe inzichten op basis van metingen. Alle gegevens kunnen verzameld worden op een exceldocument.

Het is ook aangeraden de toestand van de ramen en van de vensterroosters te controleren. Wat de organisatorische maatregelen betreft is het best een verluchttingsplan te verplichten, leraren kunnen misschien wat vroeger naar hun lokaal gaan om eerst te verluchten, leerlingen en personeel kunnen de raad krijgen zich warmer te kleden. Geen dikketruëndag, maar dikketruienmaanden...

Tijdens de vragenronde werden er technische vragen gesteld over verschillende modellen van CO₂-meters en hoe ze het best gehanteerd en geïnstalleerd werden (het best op een statief op ademhoogte en in het midden van de klas). Een deelnemer liet foto's zien van een zelf gemonteerde CO₂-meter die op stroom werkt en beveiligd is tegen diefstal of vandalisme (zie foto links). Er zijn toestellen die zowel op batterijen als op netstroom werken.

Iemand vroeg hoe de sensibilisering van leraren en leerlingen praktisch aangepakt kon worden. Voor leraren kan dat op een personeelsvergadering, waarbij je laat weten dat je metingen uitvoert en waarom die nuttig zijn. Van leraren wordt ook verwacht dat ze noteren wanneer er verlucht werd. Ze krijgen ook het best die grafieken toegestuurd. Leerlingen kunnen geïnformeerd worden dat er een CO₂-meter geplaatst wordt.

Na afloop van de interessante vormingssessie kregen de deelnemers niet alleen de presentaties toegestuurd, maar ook de exceldocumenten waarmee ze aan de slag kunnen om per soort lokaal een risicoanalyse uit te voeren en om een verluchttingsplan op te stellen. Dat dit werk ook na de coronacrisis zijn onbetwistbaar nut kan bewijzen is intussen goed doorgedrongen en we mogen hopen dat elk schoolbestuur en elke directeur zich daarvan bewust zijn.

OVERHEIDSOPDRACHTEN DOKO

Op 23 maart 2021 vond er opnieuw een gezamenlijke digitale vergadering plaats van de netwerkgroepen overheidsopdrachten van de bisdommen Antwerpen, Hasselt en Mechelen-Brussel. Medewerkers van vzw DOKO overliepen de verschillende dossiers waar ze mee bezig waren en vroegen naar onze ervaringen en meningen.

Catering

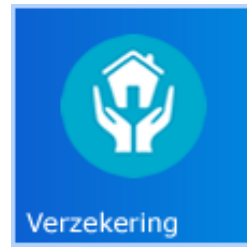
DOKO is bezig met de marktverkenning voor een raamovereenkomst (RO) catering en wilde toetsen welke ervaringen de deelnemers aan het overleg daarmee hadden. DOKO zou willen afstappen van het systeem van een minicompetitie. De RO zou vijf percelen tellen en ingedeeld worden in categorieën zoals koude en warme lijn, duurzaamheid en ontzorging, zodat scholen kunnen kiezen volgens de eigen prioriteiten. Het moet mogelijk zijn om alleen voor het leveren van soep in te tekenen.

Het inzetten van personeel voor de bediening kan een apart luik zijn bij de RO.

Verzekeringen

DOKO voorziet in die RO negen percelen met een basispakket en twee optionele verzekeringen, daarnaast ook een auto-, reis- en cyberverzekering. Vierhonderd vzw's met tezamen 1700 instellingen hebben ingetekend. Het bestek is naar tien geselecteerde verzekeraars gestuurd en de offertes zijn toegekomen tegen 18 maart. Ze worden volop verwerkt. De gunning wordt verwacht in juni 2021. Het is nog altijd mogelijk om in te schrijven voor de polis 'alle risico's elektronica', dit in het kader van het overheidsproject 'Digisprong', waarbij het nodig is extra laptops te verzekeren. Dat geldt ook voor de toestellen die aan leerlingen mee naar huis gegeven worden.

Energie 2024-2025

De huidige RO loopt nog tot eind 2021. Voor de periode 2022-2023 wordt Luminus de leverancier voor aardgas en Eoly voor elektriciteit. Momenteel wordt de aanbesteding voorbereid voor de periode 2024-2025.

Afschaffing terugdraaiende tellers

In de RO elektriciteit gaat het over 404 terugdraaiende tellers. Dat is 12 procent. Het verlies door de maatregel tot afschaffing is beperkt, soms is er zelfs winst. De terugdraaiende teller blijft zolang er geen digitale meter is geïnstalleerd. De uitrol van die digitale meter loopt tot 2029 en is niet meer prioritair bij prosumenten. Die kunnen tot begin 2025 laten weten geen digitale meter te willen. Ook voor scholen is de energietransitie van fossiele brandstof naar duurzame energiebronnen de uitdaging. Ze besteden het best veel aandacht aan energiebesparing en -opslag. Tal van scholen wekken al zelf energie op via PV-panelen (zonnepanelen) op schooldaken. Ze zouden moeten inzetten op het spreiden van hun energieverbruik en op batterijsystemen als hulpmiddel om piekverbruik te vermijden. Scholen zetten het best in op zelfverbruik: hoe meer ze hun verbruik kunnen laten samenvallen met de periodes waarin hun zonnepanelen elektriciteit produceren, hoe minder elektriciteit ze moeten afnemen. De terugleververgoeding of het injectietarief is immers heel beperkt. DOKO voorziet daarvoor in een apart perceel. Energiemonitoring via meting is aangewezen en verloopt gemakkelijker via de digitale meter. De toekomst is voor energiegemeenschappen waarbij scholen overtollige elektriciteit kunnen delen met andere organisaties op momenten dat de school weinig of niets verbruikt.

Nieuwe DOKO-website

De DOKO-website (www.doko.be) is in een nieuw jasje gestoken. Je vindt er een overzicht van de raamovereenkomsten, nieuws, een lijst met vaak gestelde vragen en een apart luik over corona. Binnenkort kun je als school of schoolbestuur inloggen en je mandaten zien. In een tweede fase komt er een bestelmodule.

Schoolmeubilair

Deze raamovereenkomst is gestart op 10 maart 2021 en heeft een looptijd van twee jaar met mogelijkheid tot twee maal een verlenging met telkens een jaar. Scholen hebben de keuze tussen vier leveranciers, die ze in cascade moeten contacteren in deze volgorde: firma Vanerum, Baert, Didakta en Dox. De gunning was gebaseerd op basis van prijs en kwaliteit en er is een volumekorting mogelijk per bestuur. Voor grote volumes kunnen scholen binnen het kader van de RO onderhandelen met de leverancier.

Stand van zaken RO afvalverwerking

Dat is een open RO met een looptijd van twee jaar met mogelijkheid tot verlenging van drie maal één jaar. Er zijn zeven inschrijvers en evenveel percelen. Het is niet aangewezen dat scholen een lopend contract stopzetten, want dan riskeren ze hoge boetes. In dat geval moeten ze nog even wachten om in te tekenen.

Stand van zaken Signpost

De firma beweert zelf dat ze voor de levering van laptops geen achterstand meer heeft, wat door sommige deelnemers van de netwerk-groep betwist wordt. De boodschap blijft 'snel bestellen'. DOKO stelt de vraag of er nood is aan 'refurbished laptops'. Het opnieuw in orde brengen van oudere modellen blijft een interessante piste. Signpost biedt ook andere producten zoals leermiddelen aan, maar die vallen niet onder de RO. In de communicatie naar scholen blijkt de firma daar niet zo transparant over. DOKO zal aandringen op eerlijke en duidelijke communicatie om misleiding te vermijden.

Webinar software met betrekking tot de Wet Overheidsopdrachten

De deelnemers van de netwerkgroep hadden er duidelijk interesse voor dat DOKO een voorstelling zou organiseren van de softwarepakketten van de firma's 3P, Start2Tender, LiaWeb en TenderBase, waarmee scholen op een vlottere manier overheidsopdrachten kunnen uitschrijven.

Overname Standaard Boekhandel door Cloudwise Belgium

Heel wat vergadertijd ging naar de onverwachte overname van de afdeling schoolboeken basisonderwijs van Standaard Boekhandel door de firma Cloudwise Belgium. Omdat dit zonder voorafgaand overleg met DOKO gecommuniceerd werd, heeft DOKO beslist Standaard Boekhandel in gebreke te stellen. DOKO wenst de harde garantie dat alle plichten uit de RO zullen worden nageleefd en wil ook garanties in verband met de kapitaalcracht van Cloudwise Belgium. Voor handboeken secundair onderwijs zijn er minder ingrijpende wijzigingen. Daar wordt de bulklevering gegarandeerd. De extra service die sommige scholen vragen in verband met opsplitsing van de pakketten per klas en per leerling zal worden afgestoten naar Studieshop.

DOKO heeft nog een vergadering met de betrokken firma's om snel duidelijkheid te kunnen geven aan de scholen. Die bereiden zich immers al voor op bestellingen voor het volgende schooljaar en blijven niet graag lang in het ongewisse.

Kantoor- en knutselmateriaal

DOKO is bezig met een marktverkenning voor kantooormateriaal. Daarvoor mikt het op één perceel voor heel Vlaanderen. Die RO zou vóór eind 2021 afgerond moeten zijn. Daarna wil DOKO een aparte RO afsluiten voor knutselmateriaal. Daarvoor bestaan er verschillende kleinere spelers en is het aangewezen met meer percelen te werken.

Een volgende (digitale) vergadering van de netwerkgroep is op 11 juni 2021 om 9.30u. Wie dan niet kan, mag altijd aansluiten bij de vergadering van de netwerkgroepen van de bisdommen Gent en Brugge op 8 juni om 9.30u.

OMTRENT EEN VERKLARING VAN DE CONGREGATIE VOOR GELOOFSLEER

Op 22 februari ondertekende in Rome de top van de Congregatie voor de Geloofsleer een *responsum* waarin een negatief antwoord werd gegeven op de vraag of de Kerk bevoegd is om verbintenissen tussen mensen van hetzelfde geslacht te zegenen. In de verduidelijking werd gesteld dat homoseksualiteit een zonde is. Enkele weken later, op 15 maart, werd de tekst ervan publiek gemaakt, wat in Vlaanderen leidde tot verontwaardiging en commotie. Op woensdag 17 maart publiceerde *De Standaard* een opiniestuk van monseigneur Johan Bonny, bisschop van Antwerpen. Bonny verzette zich tegen de notie van zonde, maar ook tegen de harde toon en het ondermaats intellectueel niveau van de tekst. Dezelfde dag bracht de Belgische bisschoppenconferentie een verklaring uit waarin de bisschoppen aangeven dat ze de lijn van de afgelopen jaren blijven volhouden: onderscheiden, begeleiden en integreren (zie kaderstuk).

Zelf ontving ik verschillende berichten vanuit scholen waarin verontwaardiging en bekommernis klonk. Dit is niet de kerk waarmee ze zich verbonden willen weten. Dat is zonder twijfel een stellingname die zeer breed gedeeld wordt in onze onderwijsfamilie – ik deel die mening. Wat de Congregatie voor de Geloofsleer heeft gesteld is zeer kwetsend voor homo's en lesbiennes, voor familie en vrienden van hen, ook voor hun collega's. Het gaat hier immers over de erkenning van mensen in wie ze ten diepste zijn. Het is een geaardheid, geen keuze. Dat Rome het woord 'zonde' plakt op een geaardheid, is een weigering van de erkenning van wie homo's en lesbiennes zijn. Het gebruik van 'zonde' is bovendien heel delicaat want zonde wijst op een schending van de relatie met God. Hoe kan een geaardheid de relatie met God schenden?

Het debat is zeker niet nieuw. Zelf schreef ik in 2008 in m'n boek *De kerk bloost – Pleidooi voor een gedurfd beleid* dat de kerk werk moet maken van de erkenning van homo's. Dat anno 2021 in de kerk scherpe taal over homoseksualiteit herhaald wordt, blijft verbazen. Maar de kerk is meer dan wat een congregatie schrijft. In wat de Belgische bisschoppen hebben geschreven hoor ik duidelijk de stem van de erkenning, in lijn met hoe men binnen de Vlaamse kerk sinds heel wat jaren werkt. Dat is een moedig en bemoedigend signaal. Het was werkelijk een opluchting om het opiniestuk van mgr. Bonny te lezen: de directe toon ervan, het uitgesproken standpunt. Gedurfd vanuit het oogpunt van Rome, dat zeker, maar volledig in lijn met wat vanuit het oogpunt van de samenleving leeft over de erkenning van elke mens zoals die is.

Zonder de stelling van de congregatie te minimaliseren: zelf trek ik me op aan alles wat paus Franciscus in zijn belangrijkste teksten zo treffend schrijft over de waardigheid van elke persoon. Dat is het beeld van de kerk waarvan ik houd, omdat het verwijst naar een beeld van God die van elke mens houdt zoals die is. Ik kan Franciscus' woorden niet rijmen met de woorden van de congregatie.

Het *responsum* en de commotie hebben de kerk en het beeld dat velen ervan hebben geen deugd gedaan, ook niet aan personen en instellingen die zich katholiek noemen. Men wil niet vereenzelvigd worden met dergelijke uitspraken. Begrijpelijk! Gelukkig was er het tegengeluid van onze bisschoppen, maar het blijft pijn doen. Toch is het wijs om het kind niet met het badwater weg te gooien en het gesprek diepgaander te voeren wanneer de hitte van de discussie wat voorbij is. Dat schrijf ik omdat het debat nog niet voorbij is, ook niet in de schoot van de kerk.

Tot slot een woord van dank en bemoediging voor allen die met de vragen hieromtrent moeten omgaan, in de eerste plaats homo's en lesbiennes, maar ook hun familie, vrienden en collega's. En de schoolbestuurders, directeurs en leraren, in het bijzonder de godsdienstleraren.

Bij deze spreek ik mijn uitdrukkelijke erkenning uit voor de geaardheid van elkeen en voor de liefde die mensen voor elkaar hebben.

Jürgen Mettepenningen

Communiqué van de Bisschoppenconferentie van België van woensdag 17 maart 2021.

De Belgische bisschoppen hebben kennis genomen van het *responsum* van 15 maart 2021 waarmee de *Congregatie voor de Geloofsleer* herhaalt dat de zegening van de leefgemeenschap van *personen van hetzelfde geslacht* niet mogelijk is. Zij beseffen dat dit bij veel homoseksuele gelovigen, hun ouders en grootouders, hun familie en vrienden bijzonder pijnlijk overkomt.

Sinds jaren werkt de katholieke kerkgemeenschap van ons land in al haar geledingen (bisschoppen, priesters, diakens en pastorale medewerkers, theologen, wetenschappers, politici en maatschappelijke werkers), samen met andere maatschappelijke actoren, aan een klimaat van respect, erkenning en integratie. Velen van hen zijn bovendien geëngageerd in een kerkelijk verband of een christelijke instelling. De bisschoppen moedigen hun medewerkers aan om deze weg te blijven volgen. Ze voelen zich daarbij gesteund door de exhortatie *Amoris laetitia, De vreugde van de liefde*, die paus Franciscus schreef na de bisschoppensynode van 2015: onderscheiden, begeleiden en integreren; dat blijven voor de bisschoppen de belangrijkste sleutelwoorden.

*IPID - Persdienst van de Bisschoppenconferentie
Brussel, woensdag 17 maart 2021*

PERSONALIA

WILFRIED NEUTJENS UITGEWUIFD

Op vrijdag 29 januari 2021 nam Wilfried Neutjens omwille van zijn pensionering afscheid van de pedagogische begeleiding, en omgekeerd. Voor Wilfried werd een heus corona-proof traject uitgestippeld in de Mechelse binnenstad. Hij wandelde de hele namiddag van het ene groepje oud-collega's naar het andere groepje huidige collega's. Ook zijn gsm stond niet stil want er werd massaal gevolg gegeven aan de oproep om hem tekstberichten te sturen. Directeurs, bestuurders, leraren en collega's van Vicariaat en Katholiek Onderwijs Vlaanderen wisten op die manier de batterij van zijn gsm op de proef te stellen. Aan het einde van zijn wandeltocht wachtte een glaasje bubbels in de statige bisschopszaal van het aartsbisschoppelijk paleis, waar hij samen met de niveaucoördinatoren luisterde naar de speech van regiodirecteur Peter Op 't Eynde en bisschoppelijk afgevaardigde Jürgen Mettepenningen. Daarin klonk heel veel waardering voor de loyale, kritische, immer geëngageerde inzet van Wilfried ten behoeve van scholen en onderwijs, in het bijzonder het buitengewoon onderwijs.

Wilfried Neutjens (links) luistert naar de speech van Peter op 't Eynde, naar aanleiding van zijn pensionering.

EEN VIRTUELE AFSCHIEDSVIERING VAN GUIDO KNOPS ALS VOORZITTER VAN DE SCHOLENGEMEENSCHAP KSO REGIO MECHELEN

Op 25 januari 2021 organiseerde de Scholengemeenschap Katholiek Secundair Onderwijs regio Mechelen naar jaarlijkse gewoonte haar nieuwjaarsreceptie. Alleen kon die dit jaar alleen op een digitale manier verlopen. Maar geen nood, de scholengemeenschap had ervoor gezorgd dat alle aangemelde deelnemers vooraf een glaasje bubbels in handen kregen. De aanleiding voor deze thuisverwennerij was dat de schoolbestuurders en directeurs van de Mechelse scholengemeenschap op een waardige wijze afscheid wilden nemen van hun voorzitter Guido Knops, die die functie ruim achttien jaar met hart en ziel had vervuld.

Katholieke Scholen Regio Mechelen

Het begon met een filmpje waarmee de scholengemeenschap met al haar partnerscholen werd voorgesteld. Vervolgens lichtte Joris Ghesquière, de nieuwe voorzitter van de scholengemeenschap (SG), de uitdagingen toe: na enkele maanden intensieve gesprekken en onderhandelingen met alle participerende groepen waren de secundaire scholen van Mechelen en omgeving erin geslaagd overeenstemming te vinden over een structuurplan en over de werking en samenstelling van de nieuwe SG. Met 11400 leerlingen is de Mechelse SG de grootste van Vlaanderen. Bij de nieuwe uitdagingen horen de capaciteitsdossiers die zijn ingediend en waarvoor de regio extra overheidsmiddelen kon krijgen.

De SG heeft met Ria Marechal een nieuwe coördinerend directeur en is bijzonder fier op haar visietekst. Die voorziet in het werken aan lerende gemeenschappen en meer samenwerking met ondernemers, samen met VOKA. Het nieuwe logo heeft als letterwoord VORM, wat staat voor 'Vernieuwend Onderwijs Regio Mechelen'. Het werd tijdens de virtuele receptie onthuld en prijkte ook op een van de pralines die iedere deelnemer samen met een flesje Prosecco via de post ontvangen had.

Lieven Boeve, directeur-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen, dankte Guido Knops voor zijn verdiensten als mede-oprichter en voorzitter van de Mechelse SG en ook voor zijn jarenlange inzet voor Katholiek Onderwijs Vlaanderen als voorzitter, eerst van het Bureau van het VVKSO, later van de Adviesraad Secundair onderwijs en als lid van de raad van bestuur van de netwerkorganisatie. Hij toonde zich volgens Boeve als een goede luisteraar en bemiddelaar, recht voor de raap, met een enorm engagement.

Guido Knops

De uitdagingen waren heel groot. Zonder de inbreng van Guido zou er geen SG meer geweest zijn, zo getuigde Chris Vandervorst, die enkele jaren gefunctioneerd heeft als coördinerend directeur. Knops had ook het terrein geëffend voor het nieuwe structuurplan dat door alle scholen gedragen werd.

In zijn dankwoordje zei de gevierde dat het een en ander maar mogelijk was door goede samenwerking met elkaar. Toen het in 2005 even moeilijk werd, was Knops diegene die overtuigd bleef dat het moest lukken. Bij de recente hernieuwing van de scholengemeenschappen heeft hij er zich volledig voor geëngaged dat de scholen zich zouden engageren tot één SG. Die doorstart was voor hem het mooiste geschenk. Een andere prioriteit was de openheid naar andere partners: het GO! en het stadsbestuur. Ten bewijze van het laatste had ook minister Bart Somers, als oud-burgemeester van Mechelen, tijd gemaakt om een laudatio uit te spreken. Hij beschouwde Guido Knops als één van de mensen die de stad

maken, een fiere maneblusser. Zijn doctoraat ging over het Klein Begijnhof en hij was mede-coördinator van de stadsvernieuwing. Hij zorgde er mee voor dat de stad een kansenmachine kon zijn. Het onderwijs was en is daarvoor de motor.

Tussen de toespraken door liet een filmpje zien hoe Guido Knops algemeen gewaardeerd wordt in zijn stad. In een fotomontage zagen we hem op verschillende momenten in de geschiedenis van de schoolgemeenschap.

Na zoveel lovende woorden hief iedereen vanuit zijn of haar thuisbasis het glas om virtueel te klinken op dit speciale moment.

